

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FRITHIOF HELLBERG

GRUNDLAGD AV

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 7 NOVEMBER 1920.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

CALLA CURMAN OCH HENNES HEM.

DET FINNS människor, vilka äro lyckliga på ett sådant sätt, att det liksom står en strålgans omkring dem. När professorskan *Calla Curman* — den 12 nov. sjuttioårig — säger, att hon "helst ville vara tio människor för att var och en av de tio skulle kunna hinna med sitt", då talar ur de orden en sinnets rikedom, en själens eld, som mer än allt annat innebär helt enkelt *lycka*.

När professorskan Curman ser tillbaka på sitt liv, måste hon nog också se, hur år efter år bragt gåvor. Är det för närvarande att inför gamla porträtt av den unga och det nya av den åldrade, som vi här återge, påminna om den gåva, som smögs in redan i vaggan och sedan ger mer och mer: *skönhetens*? — Sjutton år gammal gifte hon sig och vid sjuttio års ålder, ännu ungdomlig och vacker, är hon mormorsmor: med sex barn, sjutton barnbarn och två barnbarnsbarn: dessa sista äro två små af Sillén, barnbarn till hovrättspresident-skan Hasselrot i Malmö.

"Jag är ju bara en hemmets kvinna", säger professorskan Curman på tal om sig själv. Men just hennes hem betydde ju en gång mycket för huvudstadens intellektuella och konstnärliga liv. Det var under det åttio- och nittiotal, då folk levde mindre utåtvänt än nu, men i stället i ett intimt umgängesliv funno impulser och inre rikedom. I den tidens historia intaga de "Curmanska mottagningarna" ett kapitel för sig. Vid dem samlades huvudstadens yppersta inom vetenskap, litteratur och konst: Viktor Rydberg, Gunnar Wen-

Efter ett i dagarna av D:r Goodwin taget porträtt.

nerberg, Albert Gellerstedt, Konstnärerna Cederström, Winge, Malmström och Börjeson, professorerna Key, Retzius, Leffler, Wallis, Montelius, Sonja Kovalevski, Anne Charlotte Edgren, Alfild Agrell, Ellen Guldbrandson, Olga Björkegren, Sven Scholander — för att nu bara ta några namn ur högen. — Det var också professorskan Curman, som på sin tid samlade kvinnor ur olika läger i "Nya Idun" till sällskaplig och intellektuellt livlig samvaro.

Det vackra, av rik kultur präglade hemmet står kvar, orubbat sedan dess — här ha vi bott och så ha vi bott ända sedan 1881, säger professorskan Curman på tal härom,

— och friska leva därför också minnena från den nämnda rika perioden i svenskt kulturliv. I atrium, som en av våra bilder i numret visar, samlades man, eller på galleriet ovanför, vars väggar smyckats med målningar efter grekiska vaser, visande "en dag i gamla Grekland" — ty något av en hellen var framlidne professor Curman.

Som ett slags pendang till atrium visa vi på en annan bild salen i Curmanska villan i Lysekil, i gammalnordisk stil. Lysekil var alltid paret Curman kärt, (det var ju professor Curmans förtjänst att badorten fick sin rangplats) och professorskan räknar det som en av hennes senare års största vinning — ja, märk väl, vinning för sig — att hon kunnat inköpa det av stenhuggeriet hotade klippartiet vid badorten att bevaras i oförgänglig vildnatur-skönhet till sena tider.

Kring den vackra villan vid Floragatan — en gång i tiden en av de första i

Östermalms villakvarter — resa sig nu åt det ena och andra hållet höga husmurar och stänga utsikten. Stänga utsikten, ja — men den som har sådana minnen att se tillbaka på, som ägarinnan, har det alltid fritt för ögat. Och livet kommer ständigt och räcker en sin hand på nytt: med de knubbiga små barnhänder, som sträckas mot mormor och mormorsmor. Men fin humor talar professorskan Curman om de bekymmer, som läggas på dem, vilka som hon alltid förbli mödrar. Men är det inte det slagets bekymmer, som just hålla sinnet ungt? När det samtidigt älskar allt vackert och andligt rikt.

E. TH.

En underlig julhistoria. Av William J. Locke. Översättning från engelskan av Rolf Calissendorff.*

TRE MÄN, SOM VUNNIT STOR ÄRA och berömmelse över hela världen, sammanträffade helt oförmodat framför tidningskiosken vid Paddington-stationen. Som de flesta av denna världens store voro de personligen bekanta och utbytte förvånade hälsningar.

Sir Angus Mc Curdie, den framstående fysikern, tittade barskt på de bägge andra under sina svarta, buskiga ögonbryn.

"Jag skall fara till Cornwall", sade han, "till en av Gud övergiven plats, som heter Trehenna."

"Det var märkvärdigt, det skall jag också", kväckte professor Biggleswade. Han var en liten herre med ovårdat yttre, runda glasögon, en krans av gråsprängt skägg och en tunn, gäll röst, och han visste mera om assyriologi än någon annan människa, levande eller död. En munvig student hade en gång sagt, att professorn hade fullt med babylonisk kilskrift i stället för anletsdrag i sitt ansikte.

"Till Deverills på Dourris Castle?" frågade sir Angus.

"Ja", sade professor Biggleswade.

"Det var då egendomligt. Jag skall också resa till Deverills", sade den tredje i sällskapet.

Denne man var Högvälborne Viscount Doyne, den frejdade statsmannen och världsdöme-organisatören, omkring vars enstöriga och avskilda liv folkfantasierna vävt så många legender. Han betraktade världen genom sina trötta, grå ögon; hans tunga, nedhängande, ljusa mustascher sågo trötta ut, de också, och kommo de djupa fårorna att framträda ännu tydligare i det trötta ansiktet. Han såg på en stor, svart cigarr.

"Vi kunna ju så gärna göra resällskap", sade sir Angus utan större hjärtlighet.

"Jag har en reserverad kupé", sade Lord Doyne artigt. "Järnvägsstyrelsen är alltid nog vänlig att ställa en sådan till mitt förfogande. Det skulle göra mig ett stort nöje, om ni ville dela den."

Inbjudningen antogs, och de tre herrarna begåvo sig över den myllrande, fullpackade perrongen för att taga plats på det stora ex-

presståget. En med en otrolig massa resefakter överlastad bärare, som försökte bana sig väg genom mängden, kom att ofrivilligt stöta emot sir Angus Mc Curdie, som förargad gned sin axel.

"Att hela landet skall behöva förvandlas till en björnpark bara för denna fördömda vanföreställning om julen, det är också ett utslag av den moderna civilisationen. Titta på denna krälände massa av hjärntomma idioter, som ge sig iväg i vilda horder till avskyvärda platser, bara för att det är jul."

"Det förefaller, som om ni gäve er i väg själv, Mc Curdie", sade Lord Doyne.

"Ja, och vad djävulen jag gör det för har jag inte den blekaste aning om", svarade Mc Curdie.

"Det här måtte bli en trevlig resa", anmärkte han några ögonblick senare, då tåget ångade ut från stationen. "Hela landet är övernöat, och efter vad jag kan förstå, skola vi byta tåg två gånger, och när vi äntligen komma fram, ha vi en tre mils bilfärd framför oss."

Han var en stålgrå, allvarlig man med buskiga ögonbryn och tycktes denna morgon ej vara vid bästa lynne. Då han fann sina reskamrater benägna för deltagande, fortsatte han sina klagovisor.

"Och bara för det är jul har jag stängt igen mitt laboratorium och givit de unga idioterna en lovdag — just som jag höll på med en serie särskilt viktiga experiment."

Professor Biggleswade, som endast föga hört talas om och nästan såg ned på sådana nymodiga leksaker som radium, torium, helium och argon — det var den senaste, uppseendeväckande utvecklingen av radioaktivitetsteorierna, som skänkt sir Angus Mc Curdie hans världsrykte — sade litet ironiskt:

"Om experimenten voro så viktiga, varför stängde ni då inte in er själv med edra provrör och elektriska batterier och avslutade dem på egen hand?"

"Människa", sade Mc Curdie med en plötslig häftighet i rösten, "vet ni, att jag skulle giva hundra pund för att kunna besvara den frågan själv."

"Vad menar ni?" frågade professorn häpen.

"Jag skulle vilja veta, varför jag sitter här på detta fördömda tåg på väg till ett par societetsmänniskor utan hjärnor, som jag knappast känner en gång, då jag kunde sitta hemma i mitt eget trevliga sällskap och arbeta på vetenskapens vidare utveckling."

"För min del", sade professorn, "så känner jag dem inte alls."

Nu var det sir Angus Mc Curdies tur att se förvånad ut.

"Varför skall ni då jula hos dem?"

"Jag recenserade en gång en löjlig tragedi på blankvers, som den här Deverill skrivit om Sanheribs död. Historiskt sett var den barnslig, och det sade jag också i kanske ej allt för väl valda ordalag. Han skrev ett brev till mig och sade, att han var poet och inte arkeolog. Jag svarade, att den tid var förbi, då en poet ostraffat kunde begå det vederstyggliga brottet att förvränga historiska fakta. Han kom med några värdelösa motskäl, och så fortsatte vi korrespondensen, tills hans inbjudning och mitt jakande svar gjorde slut på den."

*Ur en novellsamling "Historier från fjärran och fordom" av den populära engelske författaren, som snarast utkommer på Skoglunds förlag.

Med sina svarta ögon fortfarande riktade på honom frågade Mc Curdie, varför han ej svarat nej. Professorn förvred sitt ansikte, tills det verkade kilskrift mer än någonsin. Han fann tydligen frågan svår att besvara, men ville inte ge sig i första taget.

"Jag kände det som en plikt", sade han, "att lära det där okunniga pundhuvudet något, som verkligen är värt att känna till om Sanherib. För övrigt är jag ungar, och som jag hjärtligt instämmer i edra åsikter om den enerverande och fullkomligt meningslösa ordan under julen, föredrog jag att tillbringa den bland främlingar hellre än i någon av mina gifta systrars talrika och nervpinande familjer."

Sir Angus Mc Curdie, radioaktivitetens känslolösa, metallhårde apostel såg en stund ut genom fönstret på de grå, frostbitna fälten. Sedan sade han:

"Jag är änkling, och min hustru dog för många år sedan. Gud vare lov hade vi inga barn, och jularna brukar jag vanligen tillbringa ensam."

Han tittade på nytt ut genom fönstret. Professor Biggleswade erinrade sig plötsligt den välbekanta historien om den store vetenskapsmannens förflutna och gjorde reflexionen, att, eftersom Mc Curdie en gång sprungit som en barfotalasse genom Glasgows smutsiga gator, var det föga troligt, att han hade många släktingar och vänner. Själv avundades han Mc Curdie. Han bad ständigt till Gud, att han skulle bli befriad från sina systrar och deras barn, vilkas besvärande fordringar på honom ej ens den mest utstuderade köld kunde hämma.

"Barn äro upphovet till allt ont", sade han. "Lycklig den man, som slipper dem i sitt rede."

Sir Angus Mc Curdie svarade ej genast; när han började tala igen, var det om deras blivande värd.

"Jag träffade Deverill", sade han, "på Vetenskapsakademiens soirée i år. En av mina assistenter demonstrerade en särskilt utmärkande egenskap hos torium, och Deverill fö-

Interiör (atriet) i professorskan Curmans hem i Stockholm.

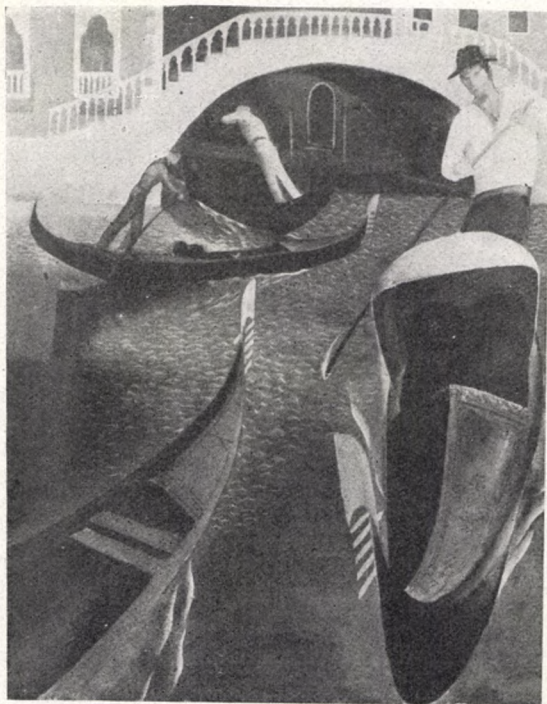

Interiör från professorskan Curmans villa i Lysekil.

GILLES

Robes Manteaux-Lingerie

Arsenalsgatan 1, Stockholm

reföll intresserad. Jag bad honom komma till mitt laboratorium dagen därpå och fann, att karlen inte begrep ett förbannat dugg om någonting alls. Det är hela min bekantskap med honom. Lord Doyne, den store organisatören, som hela tiden suttit och liknöjt vänt på sidorna i en illustrerad veckotidskrift, full med strålande fotografier av okända aktriser, tog sina guldbågade glasögon från näsan och den svarta cigarren ur munnen och vände sig till sina reskamrater.

"Jag har med stort intresse följt ert samtal", sade han, "och då ni varit så uppriktiga, vill jag också vara det. För många år sedan kände jag fru Deverills mor, lady Carstairs, mycket väl, och naturligtvis också fru Deverill, när hon var barn. Deverill själv stötte jag ihop med en gång i Persien — han var utsänd i något diplomatiskt uppdrag till Teheran. Vad det beträffar, att vi blivit ditbjudna bara på en så ytlig bekantskap, så är lilla fru Deverill känd som den enda verkligt framgångsrika ryktbarhetsjägaren i hela England. Hon har fått den egenskapen i arv efter sin mor, som tog emot hela världen i sitt hem. Vi kunna vara säkra på att där bli sammanförda med både ärkebiskopar och framstående skådespelare och beryktade skilda äkta makar. Det är en sida av saken. Men varför jag, som avskyr bjudningar till landet och barn och julen lika mycket som Biggleswade, varför jag är på väg dit ned i dag, det kan jag inte förklara mer än ni. Det är ett tusen så egendomligt sammanträffande."

De tre männen betraktade varandra. Plötsligt ryste Mc Curdie till och svepte pälsen tätare omkring sig.

"Jag vore tacksam", sade han, "om ni ville stänga fönstret",

"Det är stängt", sade Doyne.

"Det kändes riktigt kusligt", sade Mc Curdie och såg från den ene till den andre.

"Vad då?" frågade Doyne.

"Ingenting, om ni inte kände det själv."

"Det kändes verkligen som ett plötsligt drag", sade professor Biggleswade. "Men eftersom både dörrar och fönster äro stängda, kunde det inte vara annat än inbillning."

"Det var inte inbillning", mumlade Mc Curdie.

Sedan skrattade han kärvt. "Både min far och min mor voro från Cromarty", sade han, som det föreföll alldeles utan sammanhang.

"Det ligger i Högländerna", sade professorn.

Överst: Den mörka kanalen. Av Evald Dalskog. — En ung man. Av Arvid Fougstedt. — Erik. Av Arvid Fougstedt. — Nedtill: Gyllene afton. Av Leander Engström. Dessa fyra konstverk från utställningen i Liljevalchs Konsthall äro föreslagna till inköp av Nationalmuseum. — O. Ellqvist foto.

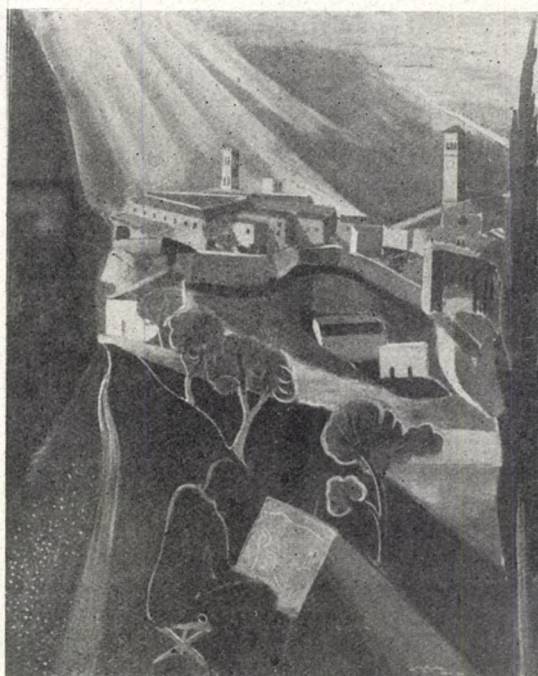
"Jojomensann", sade Mc Curdie.

Lord Doyne sade ingenting, men satt och bet i sina mustascher och tittade genom fönstret ut på de frusna fälten och pilträden, som skyttade förbi. Dödstystnad härskade i kypén. Mc Curdie avbröt den med ett nytt skratt och tog fram en flaska whisky ur sin handväska.

"Ska' de vara en styrketår?"

"Nej tack", sade professorn, "jag måste hålla sträng diet och dricker endast en blandning av varm mjölk och vatten, och till och med det mycket sparsamt. Jag har med mig litet i en termosflaska."

Då även Lord Doyne avböjde whiskyn, tog Mc Curdie ensam en jamare och förklarade strax, att han kände sig bättre. Professorn hämtade ur sin väska fram en utländsk tid-

skrift, där någon halvlärd tysk hade vågat ifrågasätta riktigheten av hans tolkning av en hettitisk inskrift. Snart föll han i sömn över mannens dåraktighet och snarkade ljudligt.

För att undkomma hans omedelbara närhet flyttade sig Mc Curdie över till andra änden av bänken emot Lord Doyne, som återtagit de guldbågade glasögonen och sitt likgiltiga betraktande av okända aktriser. Mc Curdie tände en pipa och Doyne en ny, svart cigarr. Tåget dundrade vidare.

Så småningom sutto de alla tre tillsammans och lunchade i restaurationsvagnen. Fönstren voro immiga, men då och då uppfångade de skyntar av en vitklädd värld genom en torr fläck på rutan. Det snöade. Då de passera- de Westbury, tittade Mc Curdie mekaniskt ut efter den ryktbara vita hästen, som står där uthuggen ur kritan i dynen, men kunde ej upptäcka den genom det tjocka snötäcket.

"Det kommer att bli precis likadant hela vägen till Gehenna... Trehenna, menar jag", sade Mc Curdie.

Doyne nickade. Han hade utfört sitt livs arbete under stekande hetta och förlamande köld, i brännande öknar, under trycket av den förhärjande samum och i ödsliga isregioner, och en stråle mer eller mindre av Englands bleka sol eller en flinga av dess milda snö bekom honom föga. Men Mc Curdie gned rutan torr med sin servét och tittade ängsligt ut på vädret.

"Om detta fördömda tåg bara ville stanna", sade han, "så skulle jag fara raka vägen till-baka hem igen."

Och han tänkte på hur ljuvligt det skulle vara att smyga sig hem igen till sina böcker och på så vis undkomma inte blott Deverills utan också alla julupptåg i hans systrars familjer, som skulle tro honom miltals långt borta. Men enligt tidtabellen skulle tåget inte stanna förrän i Plymouth fyrtio mil från London, och mot Plymouth var han nu oåterkalleligen på väg. Han började gråla över maten, vilket skänkte honom en viss tröst.

Tåget stannade emellertid före Plymouth, före Exeter till och med. Ett missöde på banan hade bringat oreda i trafiken. Under en hel timme måste expressen stå stilla, och när den äntligen fick fortsätta, måste den, i stället för att obekymrat dundra på, krypa fram försiktigt under ideliga uppehåll. Den kom fram till Plymouth två timmar försenad, och väl här fingo våra resenärer veta, att de gått

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste.

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

miste om det tågbyte, de räknat på, och att de ej skulle komma fram till Trehenna förr än närmare tio på kvällen. Efter en ledsam väntan i Plymouth togo de plats på ett litet, kallt lokaltåg, som skulle föra dem till en ny bytesplats på resan. Några krus med hett vatten, som stuvats in i Plymouth, mildrade i någon mån iskylan i kupén. Men det behaget varade blott en jämförelsevis kort tid, ty snart kördes de av vid en liten enslig, oskyddad anhalt på vägen mitt på en snötäckt slätt, där de genomgingo en ny, ledsam väntan på ett annat, rusligt litet lokaltåg, som skulle föra dem till Trehenna. Och på det tåget funnos inga varma krus, utan kupén var kall som döden. Mc Curdie fick frossbrytningar och skakade sin knutna näve i riktning mot Trehenna.

"Och då vi äntligen komma fram dit, ha vi ännu den tremila bilfärden för oss till Dourris Castle. Till och med namnet låter dåraktigt, och vi äro dårar, som fara dit."

"Jag kommer att dö av bronchitis", klagade professor Biggleswade.

"Människan dör, då det är bestämt, att hon skall dö", sade Lord Doyne på sitt trötta sätt och fortsatte att röka sina långa, svarta cigarrer.

"Det är inte döden, som plågar mig", sade Mc Curdie. "Döden är bara en mekanisk process, vilken allt som har organiskt liv, från en kung till ett blomkålshuvud, måste genomgå. Det är det, att mot min vilja och mitt förnuft ha tvingats med på denna avskyvärda resa, vilken — det säger mig någonting inom mig — kommer att bli allt mer och mer avskyvärd, ju längre vi komma; det är det, som gör mig utom mig."

"Det som skall ske, det sker", sade Doyne.

"Jag kan inte inse, vad den tanken skänker för tröst", sade Biggleswade.

"Och ändock har ni rest genom Orienten", sade Doyne. "Jag antar, att ni känner till Tigris-dalen så bra som trots någon."

"Ja," sade professorn, "jag kan säga, att jag grävt mig fram från Tekrit till Bagdad utan att lämna en sten på vägen oundersökt."

"Måhända," anmärkte Doyne, "att det kanske, när allt kommer omkring, inte är rätta sättet att lära känna Orienten."

"Jag har aldrig önskat lära känna vår tids Orient," genmålde professorn. "Vad har den att bjuda på av intresse i jämförelse med de mäktiga civilisationer, som rätt där förut?"

Mc Curdie tog en klunk ur sin flaska.

"Det var då väl, jag tänkte på att få den påfylld i Plymouth," sade han.

Efter många uppehåll vid små, ensliga stationer kommo de äntligen fram till Trehenna. Konduktören öppnade dörren, och de stego ned på den översnöade perrongen. En fotogenlampa hängde ned från taket på det lilla hönshus, som skulle föreställa Trehenna station. Den vita, vågformiga heden runt omkring dem erbjöd en ödlig, dyster anblick, och det syntes dem vara en plats, där ingen mänsklig varelse levde, men blott andar kunde föra en hemsk och oskyddad tillvaro. En bärare kom fram och hjälpte konduktören med bagaget. De upptäckte nu, att stationen låg på en liten kulle, ty då de lutade sig över staketet, varseblevo de där nedanför två stora billyktor. En pälsklädd chaufför mötte dem vid foten av trappan. Han tog sig en åkarbrasa och underrättade dem glättigt om att han väntat på dem i fyra timmar. Det var den hårdaste vinter i mannaminne i dessa trakter, sade han, och han själv hade då inte sett någon snö där på fem år. Sedan stuvade

han in de tre resenärerna i den stora, rymliga resvagnen, överspänd med en heltäckt sufflett, svepte in dem i en massa filter och satte i gång.

Så småningom kom den nära beröringen av deras kroppar — ty eftersom professorn var en liten mager man fingo de alla tre rum på baksätet — de många filtarna och den nyttiga, men allt utom lufttäta suffletten dem att känna en behaglig värme och en angenäm däsighet. Varthän de körde hade de ingen aning om. Deras lemmar njöto av de väl stoppade dynorna, och vagnens lätta, gungande rörelser sövde deras själar till ro. De kände det, som om de redan voro framme i det varma, ombonade hem, som de ju i alla fall voro säkra på väntade dem. Mc Curdie klagade ej längre, professor Biggleswade glömde bort faran för bronchitis, och lord Doyne tuggade på en sloknad cigarrstump utan begär att tända den igen. En liten elektrisk lampa inne i suffletten kom mörkret i världen utanför att framträda ännu svartare. Mc Curdie och Biggleswade föllo i en behaglig halvslummer, Lord Doyne tuggade på sin cigarrstump, och bilen rusade stadigt framåt genom den osynliga vildmarken.

Plötsligt kände de en förfärlig stöt, vagnen gjorde en överhalning, ett luftsprång, och så tvärstannade den och stod där, darrande som ett fartyg i hög sjö. De tre männen där inne snurrade runt och slungades sprattlande om varandra i en hög på vagnens botten. Biggleswade skrek, Mc Curdie svor och Doyne arbetade sig fram ur röran av filter och armar och ben, fällde upp sufflettväggen och hoppade ut. Chauffören hade just också hoppat ned från sin plats. Det hade upphört att snöa, men var nu alldeles beckmörkt med undantag av den skarpa ljuskon, som billyktorna kastade framåt den vita vägen.

"Vad är det, som är på tok?"

"Det lät som axeln," sade chauffören ängsligt.

Han hog fram en handlykta och började undersöka åkdonet, som ställt sig på lut mot en stor snödriva vid väggkanten. Under tiden hade Mc Curdie och Biggleswade kravlat sig ur.

"Ja, det är axeln," sade chauffören.

"Då kan vi inte fortsätta," anmärkte Doyne.

"Nej, jag är rädd för det, ers nåd."

"Vad står på? Kan vi inte fortsätta?" frågade Biggleswade med sin grälsjuka röst.

Mc Curdie skrattade till. "Inte kan vi fortsätta med axeln bruten. Skräpet är lika oavvändbart som en karl med avbruten rygg. Vid Gud, fick jag inte rätt ändå! Jag sade ju, att det skulle bli en infernalisk resa."

Den lille professorn vred sina händer. "Men vad skola vi taga oss till?" gnällde han.

"Gå till fots," sade Lord Doyne och tände en ny cigarr.

"Det är en och en halv mil," sade chauffören.

"Det skulle vara döden för mig," sade professorn.

"Jag vägrar på det bestämdaste att spatsera en och en halv mil genom denna polaröken med min giktbrutna fot," förklarade Mc Curdie.

Chauffören föreslog emellertid en utväg ur svårigheterna. Han skulle ensam begiva sig iväg till Dourris Castle — tre fjärdingsväg längre fram fanns ett värdshus, där han kunde få låna häst och släde — och skulle komma tillbaka och hämta herrarna med en annan bil. Under tiden kunde de söka skydd i en liten stuga, som de nyss passerat, en sjuttio hundra meter tillbaka. Det gingo de in

på. Och chauffören gav sig iväg med glättigt humör och en lykta åt ena hållet, och de tre resenärerna travade iväg med en annan lykta åt motsatt håll. Efter vad de kunde urskilja, tycktes de befinna sig i en långsträckt, ödlig dal, ett slags Ingen Mans Land, där dödstygnad härskade. I öster hade himlen klarnat något, och mot sina ansikten kände de en lätt dimma, genom vilken en enda blek stjärna tittade fram.

"Jag är en vetenskapligt bildad man," sade Mc Curdie, medan de pulside fram genom snön, "och jag förnekar allt övernaturligt väsen såsom varande förnuftsvidrigt, men jag har högländsblod i ådrorna, som spelar mig fula spratt ibland. Mitt förnuft säger mig, att det här bara är en helt vanlig hed, men den gör intryck på mig att vara något slags De Dödas Dal, befolkad med onda andar, som lurat oss ut hit att förgöras. Det är någon eller något, som styr våra steg nu. Det känns riktigt kusligt."

"Varför i all världen sade vi någonsin ja till den här inbjudningen?" kväkte Biggleswade.

Lord Doyne svarade: "Koranen säger: 'Ingenting kan hända människan, utom vad Gud bestämt för henne.' Varför så ängslas?"

"För att jag inte är muhammedan," genmålde Biggleswade.

"Ni kunde vara värre än så," sade Doyne.

Snart syntes otydliga konturer av den lilla stugan. Ett svagt ljussken trängde ut genom fönstret. Huset stod där, omgivet av varken häck eller staket, några få steg från vägen i en liten sänka vid foten av en kulle. Så vitt som de kunde urskilja i mörkret, då de kommo närmare, var det ett till hälften förfallet litet ruckel. Ett flämtande ljus stod på insidan av det lilla fönstret och medgav en svag överblick av det inre. Doyne höll upp sin lampa så att dess strålar föllo rätt på dörren. I detsamma utstötte han ett rop och störtade fram, följd av de bägge andra. En mänsklig gestalt låg sammankrupen på snön tätt intill tröskeln, en bondklädd man i gamla korderojbyxor, grov tröja och med en halsduk knuten om halsen. Med handen omfattade han halsen på en sönderslagen butelj. Doyne satte ned lampan på marken, och de tre böjde sig ned tillsammans över mannen. Tätt bredvid hans huvud låg resten av den trasiga buteljen, vars innehåll tydligen runnit ut i snön.

"Full?" frågade Biggleswade.

Doyne kände på mannen och lade handen på hans hjärta. "Nej", sade han, "död."

Mc Curdie reste sig raklång.

"Jag sade er ju, att det var en kuslig plats", utropade han. "Det är rent fördömt!" och han bultade vildsint på dörren.

Intet svar hördes. Han bultade igen, så att dörren skakade. Denna gång hördes ett svagt, utdraget ljud, liknande det klagande lätet från ett havsdjur, inifrån huset. Mc Curdie vände sig helt om med skallrande tänder.

"Hörde ni, Doyne?"

"Kanske det är en hund", sade professorn.

Lord Doyne, handlingens man, sköt dem åt sidan och prövade dörrhandtaget. Det gav efter, dörren flög upp, och den kalla vindfläkten släckte ljuset där inne. De stego på och befunno sig i ett eländigt litet kök med stengolv, försett med de mest ynkligt fattiga möbler — en trästol eller två, ett smutsigt bord, en del gamla köksaker och några trasiga lerkrukor, en missionärstidskrift full med flugsmuts och en spis utan eld. Doyne ställde lampan på bordet.

PAHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessertchoklader. Högfina kvalitéter.
Tillverkare:
A.-Bel. Carl P. Pahlssons Chocklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Bomullstyger - Möbetyger - Gardiner
Pröva på begäran. . . .
Precisera vad som önskas. * **Konstfliten, Göteborg.**

Carl Peter

"Vi måste bära in honom", sade han.

De gingo tillbaka till tröskeln, och då de lutade sig ned för att fatta tag i den döde, fyllde luften återigen av samma ljud, men denna gång högre, kraftigare, ett skrik som av någon i stor ångest. Svetten droppade från McCurdies panna. De lyfte upp den döde och buro in honom i köket, och sedan de lagt honom på en smutsig mattstump gjorde de sitt bästa att räta ut hans stelnade lemmar. Biggleswade lade ett paket, som han hittat därutaför, på bordet. Det innehöll några fattiga matvaror — en limpa, ett stycke fett fläsk och en strut med té. Så vitt de kunde gissa — och som de senare erforo hade de gissat rätt — var det den döde husbonden i det lilla huset, som, då han kommit hem stupfull från något avlägset värdshus, snavat på sin egen tröskel och frusit ihjäl. Då de ej lyckades lösgöra hans fingrar från greppet om den trasiga buteljhslen, måste de låta honom behålla sitt krampaktiga tag om densamma, liksom en död krigare behåller greppet om fästet på sitt avbrutna svärd.

Då skar plötsligt ett långt, hjärtskärande ångestskri, och så åter ett, genom stugan.

"Det finns ett rum till", sade Doyne, och pekade på en dörr. "Ljudet kommer därifrån." Han öppnade dörren, tittade in, gick tillbaka efter lampan och försvann därinför, lämnande McCurdie och Biggleswade ensamma kvar i becmörkret tillsammans med den döde.

"För himlens skull, giv mig en droppe whisky", flämtade professorn, "annars svimmar jag."

Efter en stund öppnades dörren på nytt, och Lord Doyne visade sig i ljusstrimman, vinkande åt sina kamrater.

"Det är en kvinna i barnsnöd", sade han med sin entoniga, trötta stämma. "Vi måste hjälpa henne. Det ser ut, som om hon vore medvetslös. Känner någon av er till något om sådana saker?"

De skakade på huvudet, och alla tre tittade modfälda på varandra. Mästare i svärförvärd lärdom, som vunnit berömmelse och världsrykte åt dem, stodo de förbluffade och hjälplösa inför detta, naturens vanligaste under.

"Min hustru hade inga barn", sade McCurdie.

"Jag har undflytt kvinnor hela mitt liv", sade Biggleswade.

"Och jag har haft för mycket att göra för att bry mig om dem, Gud förlåte mig", sade Doyne.

De tre följande timmarnas historia var något, som ingen av de tre männen någonsin vågade vidröra. De utförde saker och ting i blindo, instinktivt, som män göra, då de komma ansikte mot ansikte med elementen. En eld gjordes upp, de visste inte hur, vatten hämtades, de visste inte varifrån, och en panna sattes på elden. Doyne, som var van att befalla, ledde det hela. De andra lydde. På hans förslag skyndade de tillbaka till den trasiga bilen och återvände, stapplande under bördan av filter och resväskor, där de kunde få tag i rent linne och annat, som behövdes, ty i det eländiga kyffet fanns intet, som lämpade sig för en människa att röra vid en gång, ännu mindre att använda. Snart märkte de, att kvinnan ej hade mycket krafter kvar och att hon ej skulle kunna gå igenom. Och här, i detta ruckel utan namn, med döden på spiselstenen och liv och död svävande över den eländiga bädden, genomgingo de tre stora männen födelsens smärta, dess fasor och oren-

Tjecko-Slovaikiens första sändebud i Stockholm, D:r V. Radinsky med fru. O. Ellqvist foto.

het, och de kände, att de aldrig någonsin förr stått inför något så underbart.

Vid det nyfödda barnets första svaga pip skakades den medvetslösa moderns kropp av en konvulsivisk rysning. Så kommo tre eller fyra korta, flämtande andetag, och själen svingade sig bort. Hon var död. Professor Biggleswade drog ett hörn av lakanet över hennes ansikte, han kunde ej uthärda att se det.

De tvättade och torkade barnet som den mest erfarna gamla käring till jordamoder och doppade en liten svamp, som legat oanvänd i en flaska i Doynes resnecessär, i den varma mjölk- och vattenblandningen i Biggleswades termosflaska och förde den till den lilles läppar, och sedan svepte de in honom varmt i några av sina egna ylleunderkläder, buro ut honom i köket och lade honom framför elden på en bädd av sina pälsar. Då det sista vedträdet var förbrukat, bröto de sönder en av trästolarna och kastade bitarna i lågorna. Sedan lyfte de upp den döde mannen från mattstumpen, buro in honom i kammaren och lade honom vördnadsfullt vid sidan av hans döda hustru, varefter de lämnade kvar de döda i mörkret och återvände till den levande. Och de tre allvarliga männen stodo böjda över detta lilla stycke kött och blod, som en gång skulle bli en stor karl. Nu, då deras uppgift var slutförd, kom reaktionen, och till och med Doyne, som sett döden i så många gestalter, bleknade. Men de bägge andra, ur stånd att behärska sig, darrade som om de fått slag. Plötsligt utstötte McCurdie ett gällt skrik: "Min Gud, kände ni?" och grep tag i Doynes arm. Ett uttryck av fasa spred sig över hans järngrå drag. "Nu igen. Det är mitt ibland oss."

Lille professor Biggleswade satt på ett hörn av bordet och torkade sig i pannan.

"Jag hörde det. Jag kände det. Det var som vingslag."

"Det var fjärde gången", sade McCurdie. "Första gången var just innan jag svarade ja till Deverills inbjudan. Andra gången var taget i eftermiddags. Tredje gången nyss på vägen, och det här var den fjärde."

Biggleswade ryckte nervöst i sina polisonger, och sade med svag röst: "Fjärde gången hitintills. Jag trodde det var inbillning."

"Jag har också känt det", sade Doyne. "Det är Dödens ängel." Och han pekade på rummet, där de båda döda lågo.

"För Guds skull, låt oss komma härifrån", ropade Biggleswade.

"Och lämna barnet att dö som de andra?" sade Doyne.

"Vi måste härda ut", sade McCurdie.

Och tystnaden bredde sina vingar över dem, där de sutto i eldskenet med det nyfödda barnet, som insvept i sina komiska lindekläder, sov på sin hög av pälsar. Det varade, tills sir Angus McCurdie såg på sin klocka.

"Gode Gud", sade han, "klockan är tolv."

"Julmorgon", sade Biggleswade.

"En säregen jul", sade Doyne drömmande.

McCurdie höll upp sin hand. "Där är det igen. Vingslagen." Och de lyssnade som förhäxade. McCurdie stod med handen upplyftad och tittade över de andras huvuden på väggen; hans blick liknade en människas i extas, och han sade:

"Åt oss är ett barn fött, åt oss är en son given — — —"

Doyne sprang upp från stolen, som föll omkull bakom honom med ett brak.

"Människa, vad djävulen är det ni säger?"

Då steg även McCurdie upp och mötte Biggleswades ögon, som stirrade på honom genom de stora, runda glasögonen, och Biggleswade vände sig om och mötte Doynes blick. Det susade som av vingslag i luften.

De tre vise männen darrade i häftig upphetsning. Någoting egendomligt, mystiskt hade hänt. Det var, som om fjäll fallit från deras ögon och som om världen uppenbarade sig för dem i ett nytt ljus. De stodo ödmjukt tillsammans, berövade all sin storhet, instinktivt trevande efter varandras händer likt barn, som söka skydd hos varandra, och på en gång vände de, liksom drivna av en inre makt, sina blickar mot barnet.

Slutligen lyfte McCurdie sina svarta ögon och sade hest: "Det var ej Dödens ängel, utan en annan budbärare, som förde oss hit."

Tröttheten tycktes för ett ögonblick vika från den store statsmannens ansikte, och han böjde på huvudet med lugnet hos en man som äntligen fått klarhet i en mystisk hemlighet.

"Det är sant", mumlade han. "Åt oss är ett barn fött, åt oss är en son given. Åt oss alla tre."

Biggleswade tog av sig de stora, runda glasögonen och torkade dem.

"Kaspar, Melchior och Balthasar. Men var är guld, rökelsen och myrrhan?"

"I våra hjärtan, människa", sade McCurdie.

Barnet började skrika och sträckte på sina små armar och ben.

Instinktivt föllo de alla på knä för att om möjligt upptäcka och på sitt okunniga sätt laga att det fick, vad det önskade. Det var som en tillbedjan.

Då kände dessa tre visa, ensamma, barnlösa män, som, blott för att befrämja sin egen storhet, hade avsvurit både det ljuvaste och innerligaste livet bjuder och en vänskaplig samvaro med sina medmänniskor och som gränat i sin ofruktbara visdom, då kände de, att en outgrundlig Försyn lett dem, som den lett de tre vise männen en julmorgon för länge, länge sedan till en födelse, som skulle skänka dem en ny visdom, en ny förbindelse med mänskligheten, nya andliga synpunkter, ett nytt hopp.

Och sedan, när deras vaktgöring var till ända, svepte de in barnet med oändlig omsorg och förde det med sig, en oförytterlig glädjekälla och ägodel, ut i den vida världen.

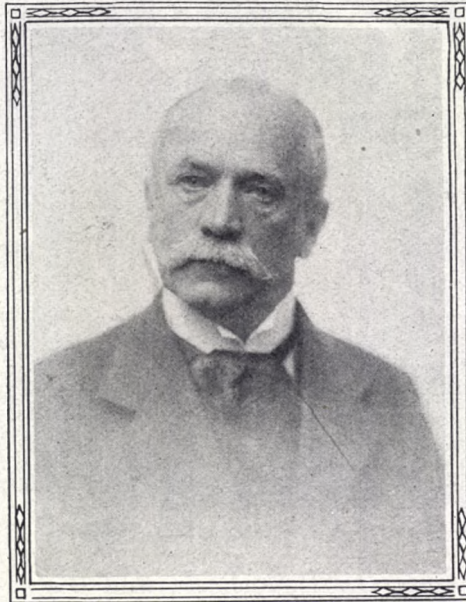
Såväl konstnärliga som enklare
A/B SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

MÖBLER

Ola Hansson sextio år. Av Carl-August Bolander.

JAG MINNS, DÅ JAG KOM MED MIN första lilla essaysamling till en av de stora förläggarna. En essay om Ola Hansson inledde serien, förläggaren bladdrade nervöst i de många arken: "Så mycket om Ola Hansson, men han är ju mindre betydande." Det var, som svepte en kall luft genom rummet, en yngling hade kommit ur dikten ut på diktmarknaden. "Mindre betydande", så noterades Ola Hansson länge på den marknad, där drömmen blir handelsvara, han nådde ju aldrig de stora upplagorna. De ledande kritikerna visade sig fientliga, publiken, som alltid instinktivt känner, att en dikt är äkta, för att omsorgsfullt undvika den, köpte honom inte.

Röster funnos väl, som talade hans sak, så mycket ivrigare, ju större fiendskapen och likgiltigheten växte omkring honom. Men det var lättvindigt att avfärda beundrarna som lokalpatrioter, herregud man vet ju, hur det är, man behöver ju bara sjunga om pilevallar för att bli hälsad som diktare. Låt gå för Ola Hansson som Skånes diktare, vad kom han sedan Sverige vid! Först småningom har det blivit allt mera uppenbart, att Ola Hanssons domän är större än den skånska slätten. Han har blivit ungdomens diktare, så visst som ungdomen inte bara är över-

mod och danssteg och skratt men oro och ensamhet, blödande medkänsla med de lidande och skälvande ångest inför livsgåtan — så visst som ungdomen mera än någon annan ålder fruktar borgarnas genomsnitt och

dykar de ensamma, som kämpa för något annat än den egna brödbiten.

"Notturnos" poet var en av de äkta diktarna, som sjunga av inre tvång, publiken som ville roas av gycklare ville inte lyssna på honom. "Sensitiva amorosas" författare var en psykolog, den romanläsande allmänheten önskar ingen psykologi. Kritikern Ola Hansson älskade inte matron högre än sanningen — vilken sällsynt förnäm kritiker sköt inte Sverige ifrån sig i Ola Hansson. Ensam i frostkylan och landsflykten blev han bitter och hård i orden, nu blev det ett ramaskri bland de fromma — det är inte nog med att vara hängd, man måste vara hövlig också. Men böja hans rygg kunde hatet och likgiltigheten aldrig.

Rak i ryggen är det som Ung Ofeg den 12 november fyller sextio år, oförståelsen har börjat vika för förståelsen, Ola Hanssons dikt har börjat Resan hem till det svenska folket. De som nyss rynkade på näsan åt honom komma nu pliktskyldigast med sina hyllningsartiklar till födelsedagen. Blommor äro att köpa på marknadstorget, det bjuder emot att komma med blommor till Ung Ofeg, man skulle vilja samla alla stenarna, som kastats efter honom, och räcka honom dem med orden: "Så många sanningar talade du."

Kvällssyn. Dikt av Ola Hansson.

(Ur "I Bern och Oberland", tredje delen av ett otryckt arbete: "Tio år i hövdingatider. En diktbok i tre delar".)

En kväll, då året hän mot slutet lider, —
novemberdag, som brätt mot slutet lider, —
då solens hjul kring åsens hörn sig vrider,
från mörknad skog jag långsamt neråt skrider.

Blott mitt på fältets brant vid vägens sida
en ensam kvinna ses i kvällen bida;
och fri och hög som lätt från marken buren
mot rymdens glans, står mörka helfiguren.

Så mjukt och tyst sitt ena knä hon böjer,
och bakåtlutat huvudet hon höjer;
och medan jorden in i natten famlar,
på hennes anlet sig allt ljuset samlar.

Det skymmer raskt, som det i södern plägar;
och tomt och tyst på alla fält och vägar.
I bergsbyn ner i dalen tändas ljusen
elektriskt runt i gatorna och husen.

Det lyser vitt i skymningen som tjocknar,
när aftonrodnans hela färgspel slocknar, —
vitt skimrar än, när sista sken förbrunnit.
och skepnaden i fältets natt försvunnit.

Och medan sänks allt mer i mörkret trakten
och svartna samman dungar, berg och byar,
ljus himlen höjs i aftonrodnadsprakten
av såsom rosenblad små lätta skyar.

Vad månede ensam hon och knäböjd bida?
Ej känner jag, vad hennes kvällsbön gäller;
och ej, till vilken gudom hon den ställer.
Men bild hon är av tidens sorg och kvida.

Där solen sjönk, det rött som gnistregn stänker
mot fond som smältande i isgrönt blänker.
I tö stå mattgrått Alperna i disen,
som när där sköljer vatten över isen.

BETTY HENNINGS,
den geniala danska skådespelerskan, har i dagarna fyllt 70 år. Här i Sverige finns väl ingen älskare av stor dramatisk konst under de senaste decennierna, som ej njutit av fru Hennings spel i Henrik Ibsens dramer. Hennes konstnärliga framställning stod på mästerskapets höjd i dessa stycken.

Dess tolk är ej en man i prästeskruden,
och ej en hop med höga böneljuden,
men denna syn av kvinna, stum, allena,
där känslodjup och skönhetsgest sig ena.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

I VARJE HEM

bör finnas
IDUNS KOKBOK
Pris 8 kr.

Agda Montelius in memoriam.

EN SVENSK MÄRKESKVINNA — EN av de allra främsta — har med professorskan Agda Montelius, född Reuterskiöld, gått bort. Bara för ett halvår sedan, när hon fyllde sjuttio år, hade vi i Idun tillfälle att erinra om hennes omfattande och mångsidiga livsverk: hennes banbrytande arbete inom svensk frivillig fattigvård och svensk kvinnorörelse — det var framför allt på dessa två arbetsfält, hon nedlade sitt mesta och bästa. Då var hon ännu frisk och stark, stod mitt uppe i arbetet: planerade för sin sociala verksamhet såväl som för sitt kära hem och sin över allt annat älskade make vars stora boksamlingar hon just satt sig för, att hon skulle katalogisera. Nu har hon lämnat sin man f. riksantikvarien professor Oscar Montelius, i djup sorg, och många, många hjärtan sakna henne med kärlek.

Vad som framför allt utmärkte professorskan Montelius i hennes offentliga verksamhet var en ödmjuk rättfärdighetskänsla och en innerlig trohet mot de uppgifter hon tagit på sig. Redan för en fyrtio år sedan trädde hon först ut på det sociala arbetsfältet, såsom styrelsemedlem i Maria skyddsförening. Snart blev hon i fattigvårdsarbetet förkämpe för nya principer, dem som nu allmänt segtrat och i korthet kunna sammanfattas i ordet "hjälp till självhjälp".

Ändå sedan 1894 var Agda Montelius ordförande i Fredrika Bremerförbundet, och förbundets program motsvarade säkert i hög grad hennes egen uppfattning om den bästa vägen för kvinnorna till social och politisk myndighet.

Professorskan Montelius icke blott var själv en uthållig arbetare — som även i mycket var sin mans medhjälpare — utan hon förstod också att med sin milda värme, sin trofasta idealitet egga andra till samma möda. Ett ovanligt lyckligt äktenskap torde ha bidragit att ge henne den kraft till stordåd, hon ägde.

I professorskan Montelius' personlighet förenades klokhet med ödmjukhet, styrka med blid värme. Hon lyckades därför också förena det tillsynes så svärförenliga: att vara ljuvt, blott kvinnlig och en ledare av rang. Det är hela den svenska kvinnovärlden, som fått sorg, i och med att hon, som så klokt och fint förde kvinnornas talan, gått bort.

Professorskan Montelius var ända sedan dess stiftande ordförande i Iduns kvinnliga akademi. Det är oss en smärtfylld glädje att här nedan få återge de minnesord, d:r Karolina Widerström skriver om henne i denna hennes egenskap.

*
BLAND DEM, SOM STÅ SÖRJANDE vid Agda Montelius' bår, finns en liten, icke officiell institution, tillkommen i alla fall genom ett slags referendum. Tidningen Iduns grundare och första redaktör, Frithiof Hellberg, lät år 1905 till tidningens läsekrets utgå

(Forts. sid. 760.)

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

De första åren kom jag dit snart sagt varje dag, och hade där min största hjälp, tröst och uppmuntran. Ingenstans har jag erfarit en så hälsosam blandning av allvar och skämt, ingenstans ett så rikt samliv mellan föräldrar och barn, alltid talade man om något som kunde väcka och glädja en; ofta skämtade man blott, och alla familjemedlemmarna voro utrustade med en god portion humor. Man kunde skratta åt vad som var löjligt, både hos sig själv och andra, men ingen förständig människa kunde ha tagit detta skratt illa upp, ty det fanns intet spår av ovilja däri. Och så var det en sak, som gjorde luften så ren däruppe. Det förekom aldrig skvaller. Man hade andra och bättre saker att tala om än om sin nästas förhåvanden.

Var gång jag steg upp för Slottsbacken och landet vidgade sig för min syn, tyckte jag att hela tillvaron också vidgade sig, blev större och ljusare.

Jag kommer ihåg en dag, då jag, som gamla ung fru, kom trött och nedslagen upp på terrassen, där började jag dansa, och snurrade till slut runt så häftigt, att jag föll omkull i gräset. Bredvid mig stod greven och skrattade av hjärtans lust.

Kap. 3.

SÄLLSKAPSLIVET.

Om sällskapslivet på den tiden var idealiskt på slottet, så kan man inte säga det om sällskapslivet överhuvud i Uppsala. Snarare ville man säga som Hamlet, "gräsligt, gräsligt, övermåttan gräsligt."

Alla middagar och supéer, som gävos av de olika professorerna och borgarfamiljerna, vore matfester, där det huvudsakligen gick ut på att äta så mycket som möjligt.

På den tiden åt man middag tidigt. Kl. 3 var den vanliga middagstimman, varför man för det mesta bjöd på supé. Dessa bjudningar började också vid en tidig timma, vanligtvis kl. sju, och fortforo till inemot mid-

natt. Det var kalla vintrar, de första jag tillbragte i Uppsala, och man pålsade duktigt på sig innan man begav sig åstad till kalasen. Så mycket varmare var det gärna i rummen, där en mängd människor voro sammanpackade, herrarna i ett rum för sig, damerna i ett annat, i vilket alla de gifta fruarna voro placerade i sofforna eller fåtöljerna, medan de unga fröknarna sutto i en viskande klunga på mindre stolar, eller, om platsen tillät det, flyktade in i ett angränsande rum, där de kunde tala litet högre, och t. o. m. någon gång tillåta sig ett halvhögt skratt.

Så började festen med det, att en eller två jungfrur inträdde, bärande väldiga bricker med te och kakor och bröd i alla möjliga fasoner. Det härskade sträng ordning i serveringen. Man skulle tro att jungfrurna nyss hade studerat rangrullan, men i själva verket följde de blott värdinnans anvisningar. Naturligtvis vände de sig först till landshövdingens fru, ärkebiskopinnan eller andra höga damer, som kunde vara närvarande. Men därefter kom turen till de olika professorsfruarna, vilka skulle ha lidit en blodig orätt, om de inte hade fått sitt te i samma ordning som deras män hade blivit utnämnda till professorer. Herrarna åtnjöto inget te. De hade så fort som möjligt försvunnit till ett rum, (ofta sängkammaren) där spelbord voro arrangerade, och där de delade sitt intresse mellan korten och punschen, av vilken senare de hunno förtära ofattliga kvantiteter, till dess supétimman slog. Emellertid sutto de gifta damerna omkring väggarna i salongen, sysslösa och småpratande. Det ansågs inte ens vara riktigt passande att resa sig från sin stol för att sätta sig på en annan plats, om man också därigenom kunde ha uppnått att få tala med en mera bekant dam, än den som man hade fått till granne. Där man satt, där satt man, undertryckande sina gäspningar, och då och då smakande på alla godsaker, som med vissa mellanrum bjödos omkring, såsom mandelmjök, konfwekt, frukt o. s. v. Om värdfolket ville bjuda sina gäster på en

särskild poetisk förströelse, då hade de åstadkommit en studentkvartett. Antingen fanns det bland deras bekanta någon eller några sångare, eller man hade inbjudit studenterna särskilt för att sjunga. Fyra eller fem gångr under kvällen visade de sig i dörren till herrummet och uppstämde "Se, hur härligt majsol ler", "Kristallen den fina", "Snabba äro livets stunder" och andra omtyckta och populära "bitar".

Men livets stunder förgingo sannerligen inte snabba en sådan kväll! Beständigt blev det varmare i rummen, och mer och mer kände man alla samtalsämnen tryta. Man hade helst gjort som en liten gosse, vilken på en bjudning satte sig att gråta. Då värdinnan deltagande frågade honom: "Varför gråter du, min lilla vän?" tjöt han blott ännu högre och utropade: "Tiden går, tiden går och jag har inte roligt!"

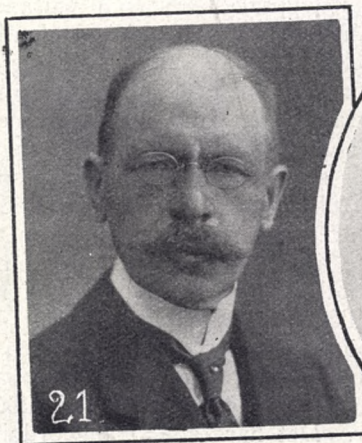
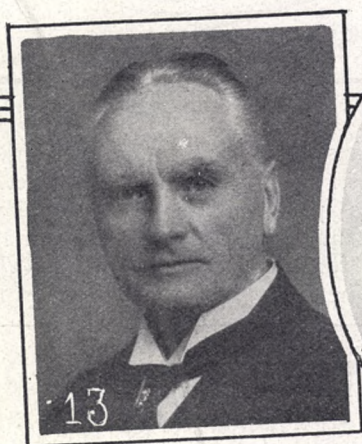
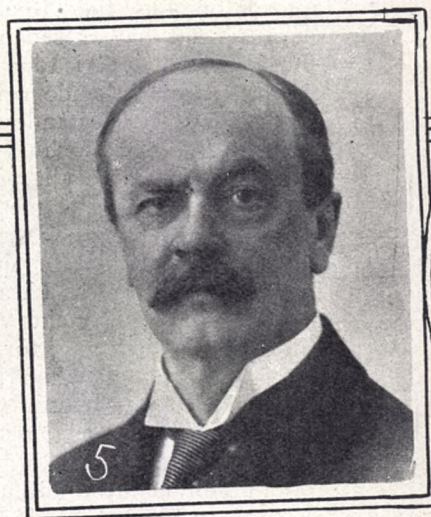
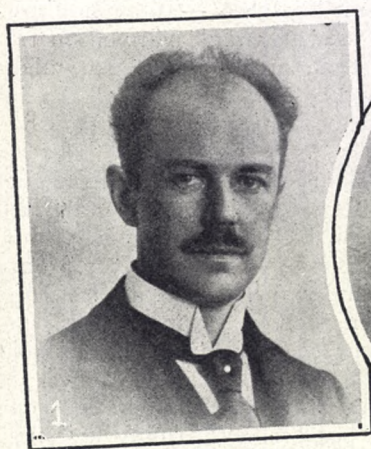
Så snart studenterna hade utfört ett nummer, drogo de sig åter anspråkslöst tillbaka. Ingen sade dem ett uppmuntrande ord, ännu mindre applåderades de. Därtill ansåg man sig alltför väl uppfostrad. Man skulle visa att man kunde ha ledsamt med värdighet, och göra det ledsamt för alla andra.

Äntligen kom supéns frigörande timma. Värdinnan bad gästerna var snälla att "taga en smörgås", och man vandrade ut i matsalen, alltjämt i sträng rangordning. Herrarna visade sig nu också och danade en mörk bakgrund till damernas brokiga ring, som mer och mer nalkades det dukade bordet, vilket uppvisade allt vad man kunde begära av en riklig middag (med undantag av soppan). Nu för tiden, då man äter mycket litet eller intet alls till kvällen, kan man knappast förstå, hur man för fyrtio à femtio år sedan kunde förtära denna massa av olika födoämnen klockan elva, tolv på natten. Men det gick med glans: lax och varm älgstek, omeletter, kroketter, ett otal små varma rätter samt slutligen en dessert, till vars komposition sockerbagaren hade uppjudit sin rikaste fantasi.

(Forts.)

DE NYA EXCELLENSERNA OCH S

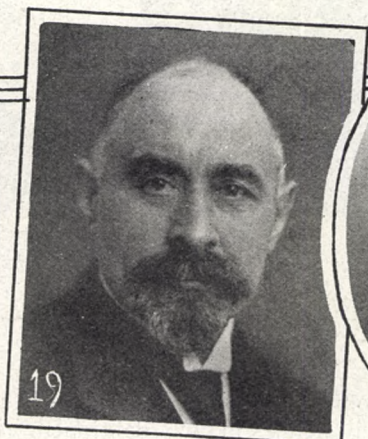
MEDAN MÅNGA AV DE AVGÅNGNA MINISTRARNA och deras fruar hade sin egentliga boplatser i olika delar av landet och — vad flera beträffar — under minstertiden fingo nöja sig med den ena eller andra lilla tillfälligt hyrda tvärum- eller trerumslägenheten i Stockholm, äro de flesta av de nya statsråden och statsrådinnorna stockholmare, och de som inte äro det, ha i alla fall sin säkra plats i huvudstadens högre societet. Det är bara utrikesministerns fru, grevinnan Wrangel, född Baour, och landshövdingen Murray, som i dessa dagar inte varit i Stockholm, medan statsrådinnan Hammarskjöld och statsrådinnan Malm varit här på åtminstone tillfälligt besök — den förra från Östersund och den senare ända från Luleå. Ja, och så statsministerns fru, friherrinnan Magda De Geer. Hon är emellertid gammal stockholmska. Hon är född Sörensen, dotter till den från Norge

1. Justitieministern, professor Birger Ekeberg.
2. Statsrådinnan Brita Ekeberg.
3. Försvarsministern, generalmajor C. G. W. Hammarskjöld.
4. Statsrådinnan Dora Hammarskjöld.
5. Statsministern, landshövdingen friherre Louis De Geer.
6. Statsrådinnan friherrinnan Magda De Geer.
7. Kommunikationsministern, landshövding Walter Murray.
8. Statsrådinnan Emma Murray.
9. Socialministern, generaldirektör Henning Elmquist.
10. Statsrådinnan Brita Elmquist.
11. Handelsministern, landshövding Gösta Malm.
12. Statsrådinnan Agnes Malm.
13. Ecklesiastikministern, generaldirektör B. Bergqvist.

Den nya regeringens medlemmar på väg från slottet efter sin första konselj. Fr. v.: Hrr N berg, De Geer och Hamm

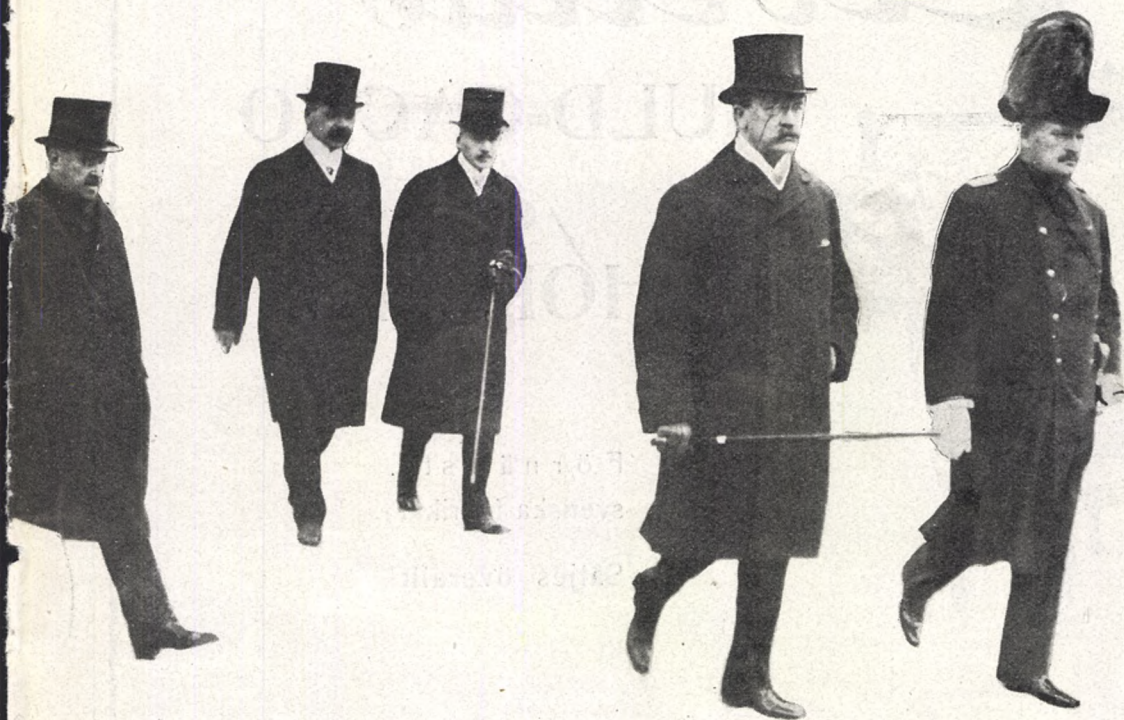
STATSRÅDEN MED SINA FRUAR.

bördige och för några år sedan avlidne grosshandlaren Niels Dahl. Det var från det av honom på Blasieholmen uppförda s. k. Sörensenska palatset, hon en gång gjorde sitt inträde i societeten, och i detta palats har hon nu i dessa dagar åter varit gäst, hos sin styvmor friherrinnan Sörensen, född af Ugglas. — Stockholmskor äro också ursprungligen de båda andra nämnda: statsrådinnan Hammar-skjöld som dotter till framlidne överdirektör Almgren i Stockholm, där hennes mor ännu lever, och statsrådinnan Malm som dotter till chefen för väg- och vattenbyggnadskåren Cederberg.

Skåne var ju i förra ministären representerat med halva styrkan. Här har det bara två par som representerar: jordbruksministern Nils Hansson med fru samt konsultativa statsrådet Dahlberg och hans fru. Bägge paren bo som bekant dock numer i Stockholm.

14. Statsrådinnan Hilda Bergqvist.
15. Utrikesministern, envoyén greve Herman Wrangel.
16. Statsrådinnan, grevinnan Charlotte Wrangel.
17. Finansministern, bankdirektör H. S. Tamm.
18. Statsrådinnan Louise Tamm.
19. Jordbruksministern, professor Nils Hansson.
20. Statsrådinnan Cecilia Hansson.
21. Konsultativa statsrådet, kanslirådet Märten Ericsson.
22. Statsrådinnan Ruth Ericsson.
23. Konsultativa statsrådet, rådman Knut Dahlberg.
24. Statsrådinnan Ester Dahlberg.

(Forts. fr. sid. 757.)
 en uppmaning att insända förslag på medlemmar i en kvinnlig akademi som han, om planen vunno anslutning, ämnade instifta. Intresset för planen blev livligt, visande sig däruti att från prenumeranter i alla landsändar inströmda förslag på besättande av de nio platser — representerande olika intressen — som akademien skulle förfoga över. Till representant för social-filantropisk verksamhet hade de flesta rösterna avgivits för professorskan Agda Montelius. I och med detta val var det nästan utan vidare klart vem som skulle bli den vardande institutionens ordförande.

Som alltid var Agda Montelius även i denna krets en idealisk, oväldig ordförande, vars ord vägde tungt, men som aldrig sökte öva tryck på andras mening. Till hennes natur hörde att även inför en mindre uppgift vara medveten om det ansvar den pålägger; hon gick helt upp i den och skötte den med levande intresse. Uppdraget som det här gällde,

Nyligen firades ett ståtligt bröllop i Engelbrekts kyrka, varvid sammanvigdes Aspiranten vid Generalstaben Löjtmanten vid Kungl. Skånska dragonreg. Åke Hök och fröken Hattie Maria Pauli, dotter till Ryttmästare Åke Pauli och hans maka. Vigseln förrättades av Kyrkoherde Lindholm från Svenljunga.

att årligen utdela de 1,000 kronor, som redaktionen frikostigt ställer till förfogande för att "främja, uppmuntra och belöna förtjänstfull kvinnlig gärning", var angenämt men icke alltid så lätt. På kandidater har aldrig funnits brist men ofta rådde stor tvekan vid va-

vad hon betytt för vår uppgift och för de intryck vi fått mottaga av henne.

Stockholm den 28 oktober 1920.

KAROLINA WIDERSTRÖM.

Cloettas

GULD-CACAO & CHOKLAD

Förnämsta
svenska fabrikat

Säljes överallt

**DUN
TÄCKEN**

Dubbelt hållbara mot
vaddtäcken.

Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

Täckfabrik och Fjäderrenseri

VINSLÖV.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

Glada dagar i modets
huvudstad.

På morgonpromenad i "Le bois".

Paris i oktober.

LA VILLE LUMIÈRE — DET VAR PARIS smeknamn förr i tiden, innan världskriget brett sitt mörker över gator och människosinnen. Nu gör staden knappast skäl för namnet. Medan London lär stråla i ljus, spara Paris fäder på belysningen, och då tåget sent på kvällen rullar in på Gare du Nord, får inte nordbon samma shock av översvalande förtjusning som i forna dagar. Bilfärden till hotellet genom tysta, mörka boulevarder, den trumpne garçonen som motvilligt serverar de utsvultna resande litet te och bröd efter åttatimmarsdagens slut — skulle Paris vara en besvikelse?

Men på morgonen, då solen strålar från en klarblå himmel över den nyspolade asfalten, då blomsterförsäljarna ordna sina knippen av rosor och Parmavioler i kärrorna vid trottoarkanten, då alla små biträden med snabba steg skynda till sina kontor och varuhus, då luften är ljum och lovar en sensommardag mitt i oktober — då känner man, att Paris ännu har kvar sitt gamla tag om ens hjärta. Vilken stad i världen vaknar väl med ett så strålande leende som Paris? Till och med bankerna öppna klockan nio i denna morgontidiga stad, och som de på lördagarna stänga redan tolv, är det icke ovanligt att svenska understödsföreningen på lördagsmiddagen får visiter av utsövda, välbärgade svenskar, som vilja slå en vigg till måndagsmorgon. Affärstiderna i denna förtjusande men litet kapriciösa stad äro i början litet förbryllade för oss svenskar med våra precisa vanor. Att en butik är stängd för begravning, nåja, det sker hos oss också, men det är litet mera ovanligt att få se en skobutik stängd för att ägaren skall ha ferier eller för att han har namnsdag, vilket händer här då och då. Varuhusen ha infört en välkommen nyhet för sina biträden: de stänga klockan två på lördagsmiddag och öppna först klockan ett på måndagen, så att personalen enligt engelskt mönster får en välgörande week-end. Måltidstimmarna äro efter åttatimmarsdagens införande ytterst strikta: déjeuner 12—3 och diner 6—9. Den som inte passar på dessa tider, får göra obehagliga erfarenheter.

Och parisiskan, har hon deklinerat såsom det påstås? Nej, det kan man knappast säga. Hon är liksom alltid elegant chausserad, det är ett nöje att se alla dessa vackra ben och små fötter under

**GAHNS
SPLENDID**

VAR ALDRIG UTAN

det enda medel, som i kallt och rusligt väder skyddar Eder mot hosta, heshet och katarre i luftrören, nämligen

NISSENS
Äkta Bröstkarameller

Till salu överallt i askar och lös vikt.
Namnet Nissen utgör garanti.

Röda Björn

Verksammaste putsmedel i pulver
eller flytande — det senare särskilt
lämpligt för beslag, handtag,
skyltar o. d.

ELDFAST GLAS

från

**PUKEBERGS GLASBRUK
NYBRO**

har utkommit i marknaden och säljes genom alla väl-sorterade bosättningsaffärer **PUKEX** är en genomskinlig och eldfast ugnform av glas, vilkens fördelar framför andra ugnformar envar husmoder efter första användning med lätthet och tillfredsställelse inser.

PUKEX garanteras motstå ugnshetta.

AKTIEBOLAGET

ARVID BÖHLMARKS LAMPFABRIK
Stockholm Sö.

Billiga o. bra äro **VIKING-
Sveriges Urma-
kares A.-B:s äkta**

Väckarur

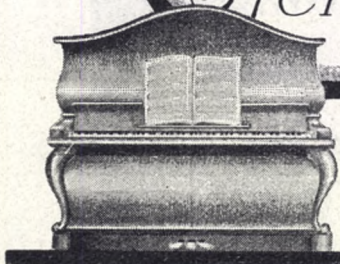
Förnicklat fodral med mässingsboten. Stort mässingsverk. Kraftig väckning. Säljes under garanti av alla

Urmakare.

Gyllenhammar
Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
För skolbarn hälsobringande

OBS! Gyllenhammars pak. Hafremust för klena personer och barn.

**PHOSPHOR-
ENERGON-
PILLER**
FÖRORDA AV LÄKARE
☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning och sömnlöshet. ☉
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

AL
20 LU

är även vårt minsta pianino genom sin Steinwayton och de övriga fördelar, som karakterisera varje Steinway.

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN STOCKHOLM
GÖTEBORG JAKOBSBERGSGATAN 39 MALMÖ

Efter EN GOD MIDDAG kan man endast dricka

PYRAMIDENS EXTRA

Starkt härligt middagskaffe
RING GENAST EDER HANDLANDE!

ETT SÅKERT SKYDD
FÖR
ÖMTÅLIGT LÅDER

de alltjämt mycket korta kjolarna. Den naturliga hyn letar man fåfängt efter, alla damer äro målade, till och med sköterskorna på sjukhusen äro sminkade. Får man se ett ansikte, som ej är målat, tillhör det en engelsk eller en skandinavisk dam.

I le Louvre, Galeries Lafayette och de andra stora varuhusen är det en ständig trängsel kring de väldiga skyltfönstrens höstnyheter. Trotteurklänningar i svart eller marinblått avskurna nere på höfterna med kjolen plisserad helt eller i avdelningar ser man mycket, likaså robes, i svart eller mörkblått, rikt broderade i modefärgen brique. Denna tegelfärg går också igen i hattarna: det skymtar överallt i modeaffärerna sammetstoquer i brique, baretter i tegelfärgad sammet, överbroderade med silver och matta pärlor i brique. Vilka höstens modefärger äro, är för resten lätt att se på de stora moderna solfjädrarna av strutsfjädrar. Det är Brique, Nilgrönt, kungsblått, grått med svart och silver och kanariegult. På kapplöpningen i Longchamps i söndags — en strålande varm solskensdag med ett myllrande folkliiv och vackra toaletter — såg jag bl. a. en dam i en modern vid cape av kungsblå sammet och sammetshatt med strutsfjädrar i samma färg. Dessa vida kappor, som leda sitt ursprung från den spanska riddarkappan och så graciöst kunna draperas kring figuren, göras också ofta i svart mjukt siden och fodras med guld- eller silverbrokad. Ett raffinerat plagg. En liten mode-nyck, som här har nyhetens behag, är att bära släta runda armband i elfben, de bäras t. o. m. utanpå en promenaddräkt. De harmoniera med halskedjorna i skuret elfben, som äro mycket en vogue.

Det är typiskt för denna modets huvudstad, att höstens succésrevy, som hela Paris talar om, strängt taget är en mannekänguppvisning. Till och med parisarna, som dock äro vana vid praktfulla utstyrelsjäser, häpna inför den lyx och prakt som utvecklas i "Paris qui jazz!..." på Casino de Paris. Poiret, Beer, Doeillet, Jenny Lanvin, Redfern, Worth ha levererat toaletterna och ögat frässar i fantastiskt praktfulla taylor. Historiska kostymer, japanska fester, en verklig fashion show efterföljas av en cirkusföreställning, där teaterns stjärna, den vackra Mistinguette, klädd i vita plymer, lustigt parodierar en häst i skolritt. Illusionen är stark, det saknas icke ens den obligatoriska clownen med kvast och skyffel, som sopar upp några tänkta souvenirer. Den firade divan, som bl. a. är känd för att äga de vackraste benen i Paris — vilket ej vill säga litet — ger i en fascinerande apachedans med sång prov på verklig talang. För resten dansa och piruettera genom revyn "Kvinnans vapen" pudervippor, hårnålar, sminkstängen och de olika parfymerna i de originellaste skrudar, Chantilly, Valenciennes och andra luftiga spetsar fladdra förbi följda av pälsverkens luxuösa inkarnationer, och höjdpunkten av prakt uppnås i en haremsscen, där sultanen väljer sina slavinnor. Favoritens dräkt består av en silvergördel. Det är alltsammans. Den havajiska brunhyade orkestern som med lidelsefullt temperament spelar sina exotiska nummer har erövrat Paris, och den medryckande Dardanella, som återkommer här och var i revyn, är melodien för dagen.

Ett råd till svenska Parisresande: tala icke tyska i Frankrike. Det berättas ett par exempel på den starka animositeten mot tyskarna. En herre och en dam sutto på Comédie Française och talade tyska. När samtalet blev livligt och de kring sittande uppfattade, att det var tyska som talades, började de uppträda hotfullt, och först när herrn i fråga förklarade, att han var fransman och den unga damen svenska och att de måste resonnera om en angelägenhet på tyska språket, eftersom damen ej kunde franska, lugnade sig den uppretade publiken. Vid

FINA OCH VÄLGJORDA BARNKLÄDER

av vår egen välkända tillverkning för Gossar och Flickor i alla åldrar

Alla våra barnkläder äro tillverkade med största omsorg och av bästa material

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.
74 DROTTNINGGATAN 74

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: N: a Kungsg. 25.

kommen alltid ihåg att
**WINBORGS
ATTIKSPRIT**
har en oöverträffad arom och på grund av sin högre styrka ett mervärde av 40 öre per literflaska framför alla andra liknande fabriker.

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum. Pris i tuber kr. 1: 25, i burkar 1: 50, 2: 75 och 5: 00. Finnes å alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum, Österbrogade 4, Köpenhamn Ö.

Ferrin

Bästa Järnmedel,
utmärkt stärkande.
Föreskrives av läkare.
Erhålls å alla apotek.

KOSTNADSFRIIT.

Om Ni genom undervisning pr korrespondens ämnar lära Er merkanthyllämnar, tekniska, juridiska, landbruks- eller realskoleämnen, språk, teckning eller måleri, hör Ni vänligen till oss. Vi ha över 200 olika kurser. Begär prospekt i det ämne som intresserar Er! Det erhålles **kostnadsfritt.**
HERMODS KORRESPONDENSINSTITUT.

131

KOCKUMS
Emaljerade Grytor
äro starkast och vackrast.
Försäljningskontor: **GÖTEBORG**
STOCKHOLM DRÖTTNINGSGÅT. 57 MAGASINSGÅT. 23.
KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

Ingen pianistisk färdighet

fordras för att kunna spela på ett Autopiano. För dem, som älska musik, men icke besitta den nödvändiga tekniken, är detta det mest idealiska instrumentet, som gärna kan tänkas. På ett Autopiano kan vem som helst utan föregående övning tolka all slags musik, lättare och svårare, dansmusiken lika väl som sonaten. Alla de skiftande nyanser och klangfärger, som hittills endast den tekniskt drivna pianisten kunnat framlocka, kunna på ett Autopiano åstadkommas med några enkla handgrepp.

Autopianot fyller ett verkligt behov. Musik bör ju vara en förströelse och en vila från de dagliga göromålen. Intet hem, där man sätter värde på god och förädlande musik, bör sakna ett Autopiano. Men även för pianisten är detta instrument av säregen betydelse. Han kan spela därpå som på ett vanligt piano och dessutom höra inspelningar av nutidens förnämsta virtuoser. Vi ha specialiserat oss på detta område och inbjuda alla musikvänner att provspela på Autopianot och övertyga sig om dess ändamålsenlighet och gedigenhet.

F. L. ANDERSTEDT
MALMSKILLNADSG 9 - STHLM C
Specialaffären för Autopianon.

ett annat tillfälle blevo två damer, som talade tyska i en spårvagn, så ohövligt och brutalt bemötta, att de gråtande lämnade vagnen. I detta fall reste sig dock en fransk officer upp, tillrättavisade skarpt sina medpassagerare och eskorterade damerna, som voro tyskor, till deras bostad.

Här och var i spårvagnar, restauranger och varuhus klinga skandinaviska tonfall och litet varstans, icke bara på Café de la Régence, det goda men dyra matstället invid Théâtre Français, möter man svenskar. De studera ivrigt priserna i skyltfönstren, naturligtvis med en hastig division med tre. De äro nyss komna till detta land och strö pengar kring sig liksom gudinnan på de vackra franska frimärkena. Divisionen blir farlig i längden: efter ett par veckor som "inbillad miljonär" räknar man snällt i francs!

ELLEN RYDELIUS.

Spalten om böckerna.

Adolfsfors. Ett gammalt värmlandsbruk och dess brukspatroner. Romantiserad skildring av Esther Montelius.

VÄRMLAND HAR NU EN GÅNG FÖR ALLA blivit en rikt givande motivgruva för diktare och memoarförfattare. De gamla herrgårdarnas och de stora brukens människor — skaldesnillen, hävdateknare, präster, militärer, brukspampar och romantiskt förfallna "kavaljerer" — ha utgjort tacksamma modeller. Selma Lagerlöf bragte de rikaste fyndigheterna i dagen och ingen kommer kanske att nå henne i fråga om genialt utnyttjande av de funna gestalterna och deras öden.

Under hösten har värmlandslitteraturen fått ett nytt bidrag i den bok, vars titel läses härövan. Författarinnan är själv en dotter av Adolfsfors, och det är den nya tidens hårda framfart med de gamla bruken och dess romantik som manat henne att i skönlitterär form framställa den äldriga gårdens historia.

Värvet har icke varit lätt, allra helst som kärleken till barndomslandet och grämseln över industrialismens och bolagsväldets ödeläggelse av egendomen frestat författarinnan till en tyngande omständlighet. Hon upprullar en rad av släktöden och broderar kring desamma sägner och episoder i mängd. Det är ingen brist på spelande fantasi och ej heller på poetisk färgläggning, stundom alltför poetisk. Även historiska figurer såsom, Armfelt, Adlersparre, Tegnér, Love Almqvist m. fl. föras frejdigt fram på den måleriska värmlandsscenen.

Få böcker torde vara skrivna med större kärlek till ämnet, man märker på varje sida hur författarinnans penna darrat av iver att få fram vad hennes hjärta varit fullt av. Men hon har glömt att vara sträng mot sig själv, hon har skattat för mycket åt sin känsla och åsidosatt de kontnärliga kraven. Så i kapitlet "Att vara eller icke vara", där scenen mellan den avsigkomne skådespelaren och den finske docenten blir halvt parodisk i sina svulstiga romanstil à la salig Herman Bjursten. Man hade dock trott att den sortens berättarteknik vore gravlagd för längesedan. Ej heller är det lyckligt att låta Almqvist representeras av utdrag ur hans skrifter. Över huvud har dristigheten att insätta historiska figurer i boken hämnat sig avsevärt. Namnen stå där, men var äro människorna?

Därmed vare ej sagt att den digra volymen saknar förtjänster. Åtskilligt av livet på Adolfsfors är tecknat med talang, många episoder bra berättade. Och först och sist är boken tänkt som ett äreminne över släkter, som gjort en stor insats i svensk bruksindustri i gamla Värmland.

E. H—N.

Två Nobelpristagare.

Nobelpristagarna i medicin för åren 1919 och 1920, d:r Jules Bordet, Bryssel, och professor Aug. Krogh, Köpenhamn.

Trötta, överspända nerver bliva uppfriskade

genom att dagligen upprepade gånger bestänka rumsluften med "4711", som kvarlämnar en angenäm doft och bringar vederkveckande svalka.

4711 Eau de Cologne

**Eau de Cologne
BADSALT**

Inverkar vid användning i bad- eller tvättvatten välgörande på huden.

**Eau de Cologne
TVÅL**

Mild och med uppfriskande vållukt i likhet med 4711 Eau de Cologne.

Det nygifta par, Bästa ingredienser

som erhållit Köksbordet Triett i lysningspresent, skall utan tvivel sätta värde på den praktiska gåvan o. dess givare. Kan användas som köks-, bak- o. strykbord. Sju olika bakredskap medfölja o. förvaras dammfritt i det idealiska bordet, som kan omändras på en halv minut. Överträffat! Säljes av

A. O. Warolén,
Falköping-R.

Handels A.-B. Sten Sjögren & C:o, Göteborg

vid småbak förtjäna bli behandlade med bästa jäsningsmedlet. Gooda-Jästmjöl är bäst och pålitligast. Säljes överallt i burkar å 25, 40 och 75 öre.

Florodot-Tvålen

är damernas favorittvål och en idealisk barntvål

Husqvarna

Symaskiner

En svensk symaskin
i varje svenskt hem.

Förmånliga avbe-
talsvillkor.

HUSQVARNAS NAMN
PÅ FABRIKATET

GARANTERAR FULL-
GOD VARA

MUSTAD'S

VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

Vid randen av Genfersjön

i hjärtat av Alpernas storslagna natur, har firman Nestlé sedan över 50 år tillbaka sitt storartade fabriks- och tillverknings- och försäljnings- och rekommenderas av läkare över hela världen.

Herrar
Lantbrukare.

Har ni tänkt på hur mycket råttorna skatta Edra sädesupplag m. m.? Vi sända Eder gärna gratis en broschyr om "Rättut" — bästa utrotningsmedlet för skadedyren.

Pris pr pkt Kr. 1.25.

Fabrikanter:
BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg 58.

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas

Tillverkare: **A.-B. ALBERT LEVY**
M A L M Ö

FALU- ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-**
mat- och **bords-ättika** som
finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti

av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol.
STOCKHOLM.

SVAR

På den i n:r 42 införda serien frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att priset för bästa svaret, 15 kr., denna gång bör tilldelas signaturen "Algo", vadan innehavaren av denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 122. Alla dylika "hem" och välgörenhetsinrättningar kämpa i dessa tider med stora ekonomiska svårigheter, flerstädes är man betänkt på att, om ej nedlägga verksamheten, åtminstone inskränka antalet pensionärer. Under normala tider har det varit svårt att få plats, ansökningar i mängd ha långa tider fått ligga inne och vänta, nu är det naturligtvis dubbelt svårt. Ni säger ej heller var ni är boende — om i Stockholm, kan ni måhända få något råd av fröken Lisa Borén, Hemmet för gamla, Enskede, eller å Föreningens för välgörenhetens ordnande kontor, 41 Stora Nygatan.

Algo.

— Med liten pension, är det nog mycket svårt att i våra dagar få åldrig, sjuklig person inackorderad. Bäst, billigast och lugnast i alla avseenden vore nog att personen i fråga kom in på ett sjuk- eller ålderdomshem. Mången har en viss fördom för dessa anstalter, som i många fall är oberättigad. Och det är väl bra mycket bättre att i en dylik anstalt känna sig ha existensberättigande än vara en börda och ett bekymmer för släkt och vänner. Låt läkare lämna intyg, och skaffa så ett par rekommendationer att åberopa, och som styrka, att ni är i behov av hem och vård. Lycka till!

A. F—m.

N:r 123. Se här några adresser: Töchterpensionat Villa Rosa, Hildesheimerstr. 101, Hannover. Elisabeth-Lyceum (ansedd evangelisk pension), Hildesheim bei Hannover. Töchterpensionat, Valdheim, Bern, Fräulein M. u. T. Heiss. Pension "Töchterheim", Weimar, Museumsplatzb. Den vackraste tyskan talas i Hannover.

Algo.

N:r 124. Bäst annonsera som så många andra göra, i t. ex. Idun, Sv. Dagbladet. Algo. — Vänd er med förtroende till fru Frigga Carlberg! Om någon kan ge ett gott råd, är det nog denna varmhjärtade kvinna som alltid ömmat för de värnlösa små. Hennes adress är Hjällbo. "A. F—m".

N:r 125. Finns det på eder ort ingen som utövar yrket och hos vilken ni kunde få lära. Hör efter. Antagligen ämnar ni utföra dylikt arbete åt andra, eljes finns ju andra sätt. Algo.

N:r 126. Vill ge eder det rådet att vända eder till Fredrika Bremerförbundets byrå i Sthlm, som ger anvisningar och råd beträffande hemstudier och lämpliga böcker.

Algo.

N:r 127. Det är inte alls nyttigt att taga in så mycket acetyl-

VIODOL-TVÅLEN

gör huden smidig och vacker, hyn klar och ren.

PARFYMERI VIOLA
Göteborg

ORIGINAL-MODELLER

i eleganta klädnin-
gar i prima tyger

ESTER BJÖRCKS
MODESALONG

HORNSGATAN 1 - 1 tr.

OLA HANSSONS

SAMLADE SKRIFTER

UTKOMMA I EN
VACKER OCH VÄR-
DIG UPPLAGA PÅ
TIDENS FÖRLAG

Priset för hela ver-
ket beräknas till:
Ca 90 kr. för häftade delar
,, 150 ,, ,, i klotb. inb. delar
,, 225 ,, ,, i skinnb. ,, ,,

**HELA VERKET KAN ER-
HÅLLAS PÅ AVBETALNING.**

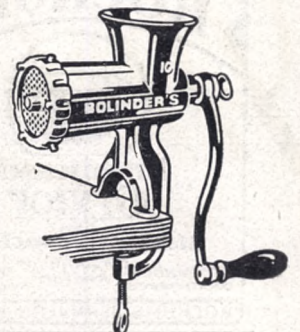
I varje bokhandel o. från
TIDENS FÖRLAG, STOCKHOLM

PIX-pojken på äventyr.

Bästa sällskap på en öde strand
Är att hålla vännen **PIX** i hand.

BOLINDER'S

KÖTTKVARNAR

Äro de erkänt finaste i
marknaden. Tillverkas
i två olika typer för
malning av alla slags
födoämnen.

BOLINDERS-STOCKHOLM

Birgitta-Broschen,

unik, från Birgittaskrinet, fornsvenskt motiv, av kontrollsilver, säljes hos Befwes Juv.-affär, Kungsgat 51, Stockholm. Till landsorten hos Juv. Ernst Hultqvist, Tegnérslunden 4, Stockholm, varifrån illustr. priskort och Birgitta-broschyr, mot begäran, kostnadsfritt tillsändes.

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

till

såser,

bakning,

maizenagröt

etc.

**EN KOPP
HULTMANS
RENA
Cacao**

är det bästa
på hela dan!

UNION **Lee** MADE
Union-Airs

Barnens bästa lekdräkt

**Slitstark, Praktisk,
Prydlig och välsittande**

Inomhus som utomhus är den
oumbärlig för våra rustbussar.
Eder handlande har nu inne ett nytt
väl sorterat lager.

UNION **Lee** MADE
Union-Airs
TRADE MARK REG. U. S. PAT. OFF.

I engros från **AKTIEBOLAGET TH. HANSON & Co, GÖTEBORG.**

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvalitet kan replacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

Förnämsta märke

Kurik TÉET

Kvalitetsvara

C. A. STRÖMMERS H. A. B.
GRUNDAD 1899
STOCKHOLM - RIGA

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM**
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

KÖP ALLTID

Edert behov av Koks,
Antracit, Hushålls-
kol och Maskinpres-
sad brännstovv från

OLAUS OLSSONS

KOLIMPORT AKTIEBOLAG

som alltid leverera
högsta kvaliteter till
lägsta dagspriser
poster om 1 hl. och
därutöver

Telefoner:

Namnanrop "Olaus Olssons"

Dr E. Dujardins Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar. Amagertorv 31, tisd. o. fred. 4.30—6. Byen 51. Privat Telef. Godth. 41 y.

salicylpulver som ni gör. Jag har en bekant som tog dylikt för reumatism en längre tid och höll på att bli aldeles förstörd. Yrseln kommer väl dock ej därav, beror nog på andra omständigheter. Rådfråga läkare.

Algo.
— Det bästa och naturligaste medel mot yrsel är säkert vila. Lägga er en timme eller blott en halv, då yrseln är i antågande! — Salicylsyran råder jag er att lägga bort. Den hjälper ändå blott en tid. Det är inte alls bra att ta in pulver. De skada nerverna. — Försök med tall- eller gyttjebad för reumatismen. Vanliga varmbad äro också mycket bra. Likaså massage.

Kom alltid ihåg att doktor Luft, doktor Vatten och doktor Rörelse äro skickliga läkare! — Medicinera endast i nödfall!

Erfaren.
— Yrseln bör ni tala med läkare om. Ett bra medel mot gikt och reumatism är s. k. Indiskt thé finnes hos apoteket Lejonet, Malmö. Försök det, och bliv lika kry därav som

"Botad".
Nr 128. För vårtor finns ett osvikligt medel, om man använder det med en viss försiktighet. Det är *Kansikt Kali* och fås utan recept på apoteken. Man penslar på vårtorna därmed en gång om dagen, men ser noga till, att syran ej går utom vårtans begränsning, då den har en utomordentligt frätande verkan. Bevara flaskan på säkert ställe, så att ej missöden uppstå! Vårtorna äro borta några veckor efter första behandlingen. Men' ganska smärtsamt är det.

"A. F—m".
— Det finns intet bättre och mer ofarligt medel än tjock bryggjäst (eller upplöst pressjäst). Stryk sådan på vårtorna ett par gånger dagligen under någon tid och låt det torka in, så försvinna de snart. Algo.

— Tag en knappål eller synål och stick dess spets in något ner i vårtan t. ex. ett par mm. håll sedan en brinnande tändsticka under dess andra ände så länge ni kan. Knappålen faller ibland av utav sig själv.

Själv hade jag för några år sedan 20 st., genom att bränna 5 st. föll de övriga också utav efter en tid som torra vita ruvor och ha sedan ej återkommit. E. E.

N:o 129. a) Fjädern skall först spritas, därefter ängas upp i en bryggspanna med svag eld under, omröres noga av en person, medan en annan öser upp fjädern i ett stort säll eller i varm som först vaxats eller klistrats.

b) Mönster klipper ni ju lätt efter en färdig skjorta. Därvid får beräknas någon liten krympmån för halslinningen. Vågar ni eder ej själv på det — ty herrar

(Forts. i B-numret.)

MAZETTIS ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottensats!

MAZETTIS SPIS-CHOKOLADER

med eller utan mjölk

särdeles fina och välsmakande.

För

klena barn

giver

JECOROL

(Levertran med äggula)

överraskande resultat!

Rådgör med Eder läkare!

Fås på alla apotek.

Fyrtornets

Fiskbullar

Kaviar

Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Aplitbiter, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis i dill. Levereras i blockkär.

**A.-B. Sveriges Förenade
Konserverfabriker**
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

Använd
**COLMAN'S
STÄRKELSE**

Städse tillfredsställande.
Bäst därför billigast.

J. & J. COLMAN, LD., LONDON, ENGLAND.
Ensamcenter för Sverige, GUST. F. BRATT & CO., Göteborg.

EUCALYPTUS OLJA

botar **reumatism**, ger smidighet åt muskler och lemmar.

WEYDES TEKN. FABRIKS A.-B., NORRKÖPING
Äkta endast med märket papegojant!

TVÄTT-RENNEN

Oskadligt för händer och kläder.

Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.

Vill Ni göra lycka

i privat- och sällskapslivet? Vill Ni bli omtyckt av Edra vänner och bekanta, av Edra chefer och överordnade? Naturligtvis, svarar Ni, men hur skall det gå till? Ja, det är en svår konst att lära, men Ni får en utmärkt lärare i J. L. Saxons utmärkta och fullständiga handbok i ämnet, som utgått i 6 uppl. och 50,000 exemplar. Den är ett oundgängligt sällskapslivets lexikon för varje människa, som vill uppträda bildat, taktfullt och belevat.

Umgängeskonst — Levnadskonst.

i Er hand behöver Ni aldrig stå rådvill. Den nära 300 sidor tjocka boken är rikt illustrerad, har en elegant utstyrelse, är tryckt på träfritt papper och har omslag i färger. Den kan köpas i alla boklädor ell. direkt från oss. Priset är 3:50 för häftat ex. och fem kronor för boken elegant inbunden i klotband. Ett begrepp om bokens omfattning och innehåll fås av nedanstående uppräknade kapitellrubrikerna:
På gatan. Ak- och ridturer. Samtal. Visiter och längre besök. Bjudningar och annan samvaro. Förlövning och bröllop. Till bords. Inom familjen. Barn. Sjuka. Husfolk och grannar. Ifall eldsvåda skulle utbryta. Djur. Sorg. På teater, konsert, föredrag och biograf. På restauranger och andra offentliga ställen. I spårvagnen. I butiker. Resor. Utflykter i naturen. Cykelturer, fotturer och fjällvandringar. På hotell. Begära upplysningar. Brevskrivning. Gratulationer och visitkortens användning. Telefonering. Tacka och be om ursäkt. Tjänster och gentjänster. Gåvor och gengåvor. Ordningssinnets betydelse för trevnad och välstånd. Böcker och boklån. Konsten att kläda sig och vårda sina kläder. Kroppsliga defekter och missbildningar och deras döljande. Föreningsliv. Principal och biträde.

IDUN.
BESTÄLLNINGSEDEL.
till Bokförlaget Nutiden, Lästmakaregatan 12, Stockholm.
Sänd mig mot postförskott ..... ex. av boken Umgängeskonst — Levnadskonst av J. L. Saxon å kr. ....
Namn: .....
Adress: .....
Postadress: .....

Baka själv Edert bröd

med hjälp av H. E. EKSTRÖMS jästmjöl.

Smörgåsbröd.
1/2 kg vetemjöl, som förut väl blandats med 2 rågade teskedar Ekströms jästmjöl, sammanslås med drygt 1/3 liter mjölk och gräddas genast i smord form. Åtgår omkring 20 minuter. För höjande av smaken kan, om så önskas, tillsättas 1/2 tesked salt och 1 tesked socker.

Frukost-snibbar.
av 1/2 liter mjöl (vari inblandas 2 teskedar Ekströms jästmjöl), 1 kkp mjölk, 1 å 2 matskedar socker och 1 å 2 matskedar smör, göres en deg, som utbakas i runda kakor, vilka naggas och sporras i tresnibbar. Gräddas i stark värme.

Formlimpa grov.
3 kkp. grovt rågmjöl och 2 kkp. vetemjöl blandas väl med 2 fulla teskedar Ekströms jästmjöl och sammanknådas sedan med 2 kkp. mjölk

och 2 matskedar sirup. Salt och pomeransskal tages efter smak. Gräddas i smord form i god ugnsvärme under 3/4 timme.

Formlimpa fin.
1/2 kg. vetemjöl blandas väl med 3 teskedar Ekströms jästmjöl och sammanknådas sedan med 1/3 liter sur mjölk, 1 deciliter sirup och 1 matsked stötta pomeransskal. Gräddas i smord brödd form under 40 å 45 minuter.

Allmänna regler vid bakning med H. E. Ekströms jästmjöl.
Obs! Då det är av stor vikt, att jästmjölet blir väl blandat med mjölet, bör denna blandning helst ske medelst sammanskiktning. All bakning sker på kall väg. Ugnsluckan bör under gräddningen hållas väl tillsluten. Degen bör genast utbakas och insättas i ugnen. En god stekugn kan med fördel användas.

Iduns byrå och expedition,
Mästarsamuelsgatan 45, Stockholm.
Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm.

Iduns prenumerationspris:
Idun A, vanl. uppl. med julnummer: Helt år ..... Kr. 16:—
Halvt år ..... » 8:25
Kvartal ..... » 4:25
Månad ..... » 1:75
Idun B, praktuppl. med julnummer: Helt år ..... Kr. 18:—
Halvt år ..... » 9:25
Kvartal ..... » 4:75
Månad ..... » 1:75

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
40 öre eft. text. Utländska annonser:
45 öre å textside. 45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.
särskild begärd plats. för särsk. begärd plats.

Idun utgives denna vecka i A och I

Löftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts. o. slut.)

ÄVEN EN ANNAN BEFÄLSPERSON blev synlig och de skrattade båda. Fångprästen följde efter Norenus.

Sara Alelia gick fram och tog upp rocken, påsens innehåll hade fallit ut, hon plockade i det, det var gamla böcker och gamla klädespersedlar, matrester, fullskrivna papperslappar, tobak, den katolska lyktan, de små minnena efter Eva Margareta, — den lilla bomullsduken och halsbandet av glaspärlorna och kängorna. Men då Sara Alelia skulle stoppa ned kängorna såg hon att de voro sönderskurna. Bottnarna voro uppfläkta som med kniv och även ovanlädret var uppskuret. Sara Alelia såg upp på officerarne, som dröjde kvar på bron och liksom roade betraktade henne, där hon låg på knä och samlade in i påsen. Hon bad om ursäkt för att hon frågade, men hon ville gärna veta, om de små barnkängorna — hon höll upp dem — sönderskurits i arresten. Den ene officeren jakade, de hade undersökts, man hade varit så viss om, att mannen förde ett hemligt papper och då han visat en synbar rörelse och oro då man fått fatt i de små kängorna, hade man skurit upp och undersökt dem. Kunde de ha något värde för den gamle — en besynnerlig figur — officeren skrattade åter.

Sara Alelia svarade intet. Hon stoppade ned de små kängorna och knöt så till påsen. Så tog hon den på ryggen, tog rocken under armen och vandrade så bort.

Staden var nu än mera tyst och folktom. Hon gick över torget och in på en gata, där hon visste att det fanns en skomakare. Hon fick denne att sy ihop kängorna och pligga samman sulorna.

Så vandrade hon åter i väg. Hon visste var Norenus brukade ha sitt härbärke, då han var i Umeå. Det var längst ute i östra utkanten, det var långt, men hon kände det nödvändigt, att Norenus fick sina tillhörigheter, särdeles rocken, så snart som möjligt och hon hade heller inte ro förrän hon fick se till honom — om han nu var hemkommen.

Kvällen var stjärnklar och kall, alla portar voro stängda, gardinerna voro sorgfälligt dragna för fönstren, där det lyste. Sara Alelia gick framåt utan att möta en människa. Från ett hus hörde hon skral och druckna röster, hon förstod att där var rysk inkvartering.

Hon kom ut från de smala gatorna till utkanten, där de små husen lågo oregelbundet strödda än här än där. Även här var tystnaden och stillheten stor. Hon såg den lilla grå gård, där hon viste Norenus brukade bo.

En liten krokig, torr gubbe, som hon visste ägde gården, satt vid spisen och vaktade några glöd då hon steg in. Hon frågade efter Norenus. Nej, han var inte inne och som för att ge henne förvisning därom reste sig gubben och öppnade dörren till en liten trång, mörk kammare, mera en skrub. Nej, han var inte inne, upprepade han.

Sara Alelia gick dit in. Hon lade påsen och rocken på sängen, så vid huvudgården, att Norenus inte skulle kunna undgå att se dem. Hon talade inte mycket med mannen, hon hade endast tanke för Norenus, var han kunde finnas och vad han tog sig för.

Men när hon gick tillbaka, kände hon att hon ju ingenting kunde företaga sig annat än att gå hem och avvakta morgondagen och då försöka få fatt i Norenus. Hon fick skjuta upp avresan.

Hon gick nu rakt hemåt. Klockan kunde knappt vara mer än åtta, men det var en tystnad och stillhet över staden som om det varit midnatt. På torget gingo två ryska befälspersoner förbi henne, hon hörde av rösterna att det var de vakthavande från arresten.

Hon tänkte ett ögonblick på att söka upp fångprästen för att möjligen av honom få erfara något om Norenus, men som alla portar voro stängda, så skulle hon nog ej komma in.

Handlandens gård, där hon bodde, var sista huset på gatan. Ingången var från gården, som var kringbyggd med magasinslängor, snön gnistrade på taken och på drivorna i stjärnljuset. Då Sara Alelia kom mot bron såg hon en karl halvligger på trappan. Hon kände igen Norenus. Han låg barhuvad och halvklädd, som hon sett honom springa från arresten och talade under stora åtbörder, upp mot stjärnorna. Då hon kom närmare, kände hon lukten av brännvin och förstod att han var drucken. Han såg henne inte, på hans ansikte syntes att han var ute av verkligheten och hade umgänge med något, som endast han såg. Hon hörde endast ett och annat ord, som han sludrade fram: — ”olympen — det egyptiska tvånget — det egyptiska tvånget — fåfänglighet — allt är fåfänglighet — Olof Mårtenson Norenus” — han gjorde en åtbörd med handen, som om han knackat upp mot himlavalvet, — ”nu kommer Olof Mårtenson Norenus — student 1770 — stipendiarus Lappo 1770, samma år den 14 maj stod examen i juridiska fakulteten, 1786 den 31 maj i den teologiska” — han fortsatte att sluddra fram sin meritlista — ”elva år till tjänst i Lappmarken — just ett decennium tragicum — högvördiga domkapitlet — dynga — barnkammare” — han sjönk ihop och låg och sludrade obegripliga ord, han såg åter upp, sömnen tycktes börja överväldiga honom, armen orkade ej rätt med åtbörden uppåt — ”nu — nu kommer Norenus — Olof Mårtenson Norenus.” Han sjönk åter i hop och blev stilla.

Sara Alelia gick fram och rörde vid honom; hon måste ha honom med sig in — han kunde ju ej få ligga här och frysa ihjäl. Att han i sitt elände sökt sig till hennes trappa gjorde att hennes hjärta sammansnördes av medömkan med honom. Så tänkte hon, att hon ensam nog ej kom någon väg med honom, hon låste upp porten och gick in för att få magister Sahlén med sig; han hade stor makt med honom.

Magister Sahlén hade länge väntat henne med oro. Han följde henne. Norenus sov på trappan. Månen hade stigit och lyste klar över gården.

Magister Sahlén drog Norenus upp och fick honom så vaken, men han vägrade bestämt att följa med in, han stod och vacklade på bron, åter inne i sina fantasier. — ”Olof Mårtenson Norenus går nu —” han visade upp mot stjärnorna — ”till gudarna — gudarna — Olof Mårtenson Norenus går ut av Egypten — nej, nej” — han gjorde bestämt motstånd då de försökte få honom med sig in. Han tog deras händer: gudarna ledsage Eder — Norenus går nu — gudarne vare med Eder. Amor omnia vincit — ja, ja — amor omnia vincit — nej — nej” — han slet sig loss, månljuset föll klart över hans ansikte, omkring vilket det isgrå året stod vilt. Han vandrade utför bron, det var lätt för honom att komma undan Magister Sahlén, som ej såg att följa honom, med lämpor kom Sara Alelia i det tillstånd han var ingen väg med honom. Han vacklade över gården med stora åtbörder upp mot stjärnorna. — ”Olof Mårtenson Norenus kommer nu”, den

grå skjortan var uppspliten i ryggen, kängbanden släpade långa efter honom. Vid porten mot gatan stannade han, han fumlade några ögonblick, så drog han upp en flaska och satte den för munnen. Sara Alelia sprang fram och försökte på nytt att få honom med sig in. Men han stötte henne ifrån sig med stor kraft och vacklade genom porten ut på gatan. Han gick den främåt under samma åtbörder upp mot stjärnorna.

— ”Var det väl ej annat för mig den kvällen med Norenus vid att jag såg honom så bortgå i den öde staden, än att jag ropade till Herranom, att han ville säga till förderfvaren, att han höll sin hand tillbaka, den nu så tung var öfver honom, att han icke således skulle varda nedstigandes i grafvene, der hvarken är gärning eller förnuft eller vishet, det han allt i detta lifvet försummat.”

Då handlandens hustru tidigt följande morgon kom ut med lykta för att gå ut, blev hon förskräckt vid, att en karl låg och sov på bron alldeles framför dörren. Det var Norenus. Han sov tungt, frosten hade lagt sig över honom och gnistrade i lyktskenet.

XXXXI.

DET VAR SENSOMMAR, DÅ JOEL Sahlén åter kom till Rombäcksvallen. Han hade då fullt återfått synen på det ena ögat.

Sara Alelia hade mött honom nere i kyrkbyn. De hade där tagit ut lysning och bestämt om sin vigsel. Kyrkoherden, som aldrig sett Rombäcksvallen, hade sagt, att han gärna ville komma dit upp och viga dem.

Det blev en söndagsafton, den tolfte efter trefaldighet. Förhöstens stilla, klara, blå luft låg med sol över vallen och skogarna. Då aftonen var så vacker tyckte kyrkoherden, att de kunde vigas ute. De samlades under den stora granen; Erik Anton, Albin och Norenus, grannfolket, man och hustru och deras små barn voro med.

Späd och spenslig, ännu lika vacker, stod Sara Alelia i sin enkla svarta klänning. Fångslade, som om de sett något sälsamt, vilade kyrkoherdens ögon på hennes ansikte, då hon avgav sina trohetslöften.

Norenus stod under akten och höll Erik Anton vid handen. Erik Anton var mycket fästad vid magister Sahlén och var glad att han nu visste, att han alltid skulle vara på Rombäcksvallen.

Efter akten gingo Sara Alelia och magister Sahlén omkring och togo de närvarande i hand. Sara Alelia dröjde länge med Albins hand i sin. Albins stora, tunga huvud nickade gott samförstånd —; den lilla gård han byggt lyste nytimrad i aftonsolen.

Norenus klappade lätt Sara Alelias hand; det blev henne dyrbart, då man så hårt knöt till om sina känslor som Norenus, var det stort övermått, då det tog sig dylikt uttryck.

Man hade gemensam måltid, som Sara Alelia ordnat med och dukat fram förut under dagen.

En stund senare satte sig kyrkoherden till häst i klöfjesadel för att bege sig hemåt. Det var just i den timma, då skogarna lågo som mest blå i solnedgången och luften stod kristalliskt klar och stilla. Den lilla bröllopsskaran följde till vägs genom skogen.

Slut.

EN AFTON HOS ERNST NORLIND PÅ BORGEBY.

APROPA DEN STORA ERNST NORLINDS-utställningen i Malmö har en av konstnären och hans hustrus vänner, professorskan Emma Bendz i Lund, lämnat en liten impressionistisk skildring av en afton i det vackra Borgeby-hemmet, där den impulsiva konstnären själv och hans fru bildade medelpunkten i vännernas lag. Hon skriver:

Vagnen, som från Bjerreds station hämtat oss till Borgeby, rullar in genom porten och stannar vid den vackra gamla borg, som numera äges av konstnären Ernst Norlind och hans maka. Överst uppe på trappan står herren till Borgeby och välkomnar sina gäster med i allra bokstavigaste mening vidöppen famn. Ett ljusst leende spelar över de rörliga dragen, de goda ögonen strålar av glädje, och med ett kraftigt handslag profeterar han: "Nu ska vi ha en riktigt rolig kväll." Att den profetian skall gå i uppfyllelse ha vi genast klart för oss och vi besvara handtryckningen med ett livligt instämmande.

En av hans första åtgärder, sedan vi hunnit hälsa på värdinnan, är att föra oss upp till sin atelier i det gamla tornet, där man från varje vrå tycker sig höra viskningar, anderöster, som förtälja sin gamla saga om längesedan svunna tider.

Nu är Ernst Norlind uteslutande konstnären, allt utom hans konst är för ögonblicket förgäta. Den ena duken efter den andra tages fram och ställs upp på staffliet och i skiftande mångfald glida bilder av landskap, fåglar och människor fram inför våra beundrande blickar. Vi erfara en känsla nästan av andakt, då vi se dessa konstverk, vilka äro uppburna av den mest innerliga kärlek till naturen och dess levande liv, och vi häpna över det oerhörda arbete de representera. Ernst Norlind gläder sig som ett barn, då han ser vår oförställda beundran, och omtalar, att tavlorna till största delen kommit till under de sista två månaderna.

Ingen av oss märker huru minuterna försvinna och förvandlas till timmar. Först då värdinnan uppvisar oss, att middagen väntar och har väntat länge, förstå vi, hur snabbt tiden ilat. Konstverken ställas tillbaka i sin dunkla vrå med varsam försiktighet, och vi treva oss nu långsamt ned för den mörka trappan, som tyckes gömma många faror och försåt.

Anförda av värden tåga vi därpå in i matsalen och slå oss ned vid det inbjudande, med blomrorikt prydda middagsbordet. Ernst Norlind förklarar, att innan någonting serveras, måste var och en först försvara sin plats vid hans bord förmedelst en liten improviserad vers. Detta synes nog för de flesta vara ett hårt tal. Ingen är okänslig för de frestande läckerheter man av erfarenhet vet bjudas på Borgeby och det är ej mer än mänskligt att man suckar över uppskovet. Men värden föregår med gott exempel och deklamerar en vers, vars kvicka humor manar fram en misstanke, att den varit preparerad i förväg. Men isen är bruten och var och en skyndar att "lave" ett rim, mer eller mindre haltande — ju förr man har det över dess bättre. Och nu följer ett det mest animerade samkväm, för att tala i journaliststil, där det visserligen lämnas bred plats för den materiella njutningen, men ej mindre för den intellektuella. Även den trögaste ande blir inspirerad, när Ernst Norlind låter "en solig årgång" pärla i glaset. Och samtidigt med dramatiskt liv skildrar hur han kommit över detta söderns solmättade vin.

Värdfolket ha ej anledning att beklaga sig över stämningen, då man efter slutad middag samlas kring salongens väldiga öppna spisel, där ett riktigt jättebål sprakar. Vilken trevnad erfar man ej i detta vackra rum, vars väggar smyckas av härliga konstverk och blommor i höstens grannaste färger prunka överallt, där det finns en tänkbar plats! Sedan kaffebrickan gjort sin rond och cigaretterna blivit tända släcket helt omärkligt det elektriska ljuset, den flammande brasan sprider ett halvt mystiskt sken över de närvarande och i dunklet höres Ernst Norlinds röst: "Nu skall jag berätta en saga för er."

Det är naturligtvis ur älsklingsförfattarens, H. C. Andersens rika sagoskatt han öser; det blir ej en, utan flera Fortellinger och han kan konsten, ty han är själv så inne i stämningen, att han ovillkorligen rycker åhörarna med sig. Det faller sig ej så alldeles lätt att återvända till verkligheten och nuet; först när lamporna åter tändas brytes förtrollningen och nu hör man berättaren med sin vanliga röst säga: "Nu behöver vi en boston ovanpå, eller hur?" Inom en minut är dansen i full gång. Här är Ernst Norlind i sitt rätta element. Han dansar väl och älskar dansen med passion; ingen får sitta stilla. "Mera, mera", ropar han, så fort pianisten gör en ansats att pausera. Och det blir mera, ständigt mera tills värden plötsligen på sitt impulsiva sätt utbrister: "Nu ska ni få höra en ny dikt — den är alldeles förtjusande, det kan jag tala om." Han hoppar upp på en stol, hans stämning skifta, och

Ernst Norlind.

nu är han återigen i en helt annan värld. Åter lyckas han fånga sina gästers själar, och de följa honom villigt på hans flykt — så långt de förmå, vill säga, ty alla själar äro ej lika brinnande som hans. Då den sista strofen dött bort i en sakta viskning kommer han fram med en bön: "Låt oss nu få musik ovanpå detta, Beethoven helst. Ack, bara en enda liten bit." Han ber så vackert och han får naturligtvis sin vilja fram.

På detta sätt sviner kvällen hän under ständigt skiftande intryck och man märker ej hur tiden flyger. Ett samtal i en undangömd vrå med konstnären och hans maka blir ett behagligt intermezzo, som skänker behållning vida utöver den närvarande stunden. Man tycker sig liksom glida in i en lugn hamn efter att timvis ha färdats för fulla segel. Helt stilla sitter man där och lyssnar medan han förtäljer om sina vandrings- och studieår, och om de många brokiga äventyr han med äkta konstnärsgemyt kastat sig in i. Med ett lugnt leende lyssnar fru Hanna, som hon väl gjort många gånger förut, till hans berättelse. En skålmaktig glimt i ögonvrån vittnar om den goda, trygga, skånska humor hon besitter, men också om, att hon förstår sin Ernst kanske bättre än någon annan. Och dock äro de varandra så olika som gärna är tänkbart, eller är det kanske just därför? Man må emellertid ej inbilla sig, att det bara är om sig själv och sina egna upplevelser han talar. Ack nej, han förstår konsten att locka fram andras innersta tankar, planer och strävanden. De bruna ögonen, som kunna se så snälla ut, glimma till av en förståelsens värme, som verkar nästan suggererande, och det är mången kraftig impuls till nya ansträngningar hans brinnande ande skänker.

Då uppbrottets stund slutligen är inne hejdas vi av vår värd med en ny bön: "Bara en enda, liten förtjusande wienervals till slut! Det känns, som om jag hade vingar, jag kan ej vara stilla längre." Äntligen sitta vi, vederbörligen omfamnade och kring-

Björken. Av Ernst Norlind.

klappade, åter i vagnarna och det sista vi höra, innan vi rulla ut genom borggårdens älderdomliga port, är ett glatt utrop: "Nästa gång ni kommer, kan jag spela fiol, jag är på god väg, må ni tro. Då ska vi ställa till en fin konsert."

Nu stå tills vidare slottets portar stängda. Den mångfrestande konstnären, som med samima kärlek och iver hanterar penseln och ritstiftet, pennan och stråken, har åter givit sig ut på vandring. Han trängtar att åter kasta sig in i världstumultet, att lyssna till stormarnas brus, och se de första solstrålarna bryta sig fram genom dunklet. Det bästa vi kunna önska är att han, eldad och inspirerad av de många nya erfarenheter och upplevelser, som vänta honom därute, skall få rik användning för både pensel och penna. Det är vad hans vänner hoppas och vänta sig av honom, men de hoppas också, att hon oföränderligen skall förbliva den samme Ernst Norlind, som de lärt sig hålla av, mannen med det äkta konstnärsgemytet, det varma hjärtelaget och den lågande själen.

EMMA BENDZ.

Kvällar på parkett.

KGL. TEATERNS NYA GÄST NADINA Legat är en ung sympatisk sångerska med hög och klingande sopran och ett väl skolat sångsätt. Hennes mezza voce är fint och mjukt som sammet men höjtonerna ha stundom en störande skärpa. Koloraturen sköter hon med glans, utan att hon därför visar sig märkvärdigare än andra utländska sångfåglar, som drillat här. Dramatiskt står hon däremot ännu under schablonens bann; åtminstone föredröjde ej hennes Gilda i "Rigoletto" och Violetta i "Den vilseförda" någon ansats till karaktärisering, man fick elevplastiken och därmed punkt. Hennes sista uppträdande blev Margareta i "Faust". Även där utmärkte hon sig vokalt, men den dramatiska gestaltningen var bleksiktig.

Konsertföreningen har återfått professor *Schnéevoigt*, som i spetsen för sin ypperliga orkester gett oss en glittrande Mozart-symfoni och P. Tschairowskys Symphonie patbetique, vilken väl får hänföras till det bästa rysk tonkonst frambringat — det är något av musten och djupet i Rysslands svarta jord i dessa mäktiga klangbildningar. Även Berlioz har uppenbarat sig på ett av programmen med sin fantastiska symfoni som man åhör med en känsla av att stå inför något främmande, vars väsen man ej kommer underfund med.

Kgl. teaterns första symfonikonsert hade en så ljus karaktär, att den kunde anses tjäna som ett rekreativmedel mot tidens tristesse på alla områden. Den Mozarska pianokonserten, föredragen med finhet och esprit av m:lle *Radisse*, fyllde luften med sitt värglitter, och Beethovens fjärde symfoni blev en kedja av glada sensationer, på vilka finalen satte sitt glansfulla krön. Kapellmästar Wiklund ledde med talang och synbar gestaltningsglädje.

ARIEL.

Premiären å Gustav Esmanns "Alexander den store" på *Svenska Teatern* blev en verklig publikkväll. Så omedelbart som på sina samtida kan väl lustspelet inte verka på oss; men det har så äkta humor, griper så mycket ur det levande livet i det Köpenhamn, det skildrar — mer än så, tränger in bak kulisserna för människor och förhållanden, att det alltfjämt vädjar till oss. Också var där på premiären hela kvällen den livligaste rapport mellan scen och salong: applåder för öppen ridå o. s. v.

Albert Ranft gör sin framåtsträvande hovmästare Nyberg med en bred komik, som aldrig slår över målet. Oscar Johansson som gudsnädelig teolog är ypperlig i hållning, mimik, mask, spel — allt. René Björling var intagande, och Märtha Halldén briljant.

Den unge svenske operettkompositören Edwin Ziedners "Se Neapel —", som kommit fram på *Oscarsteatern*, har en lycklig första akt: melodios och lättflytande samt med ett gott uppslag för handlingen. Vad de följande två akterna angår skulle det nog ha varit till fördel för helhetsintrycket om operetten dragits ihop så mycket som möjligt. Nu uttänjas motiven och libretton ger efter en del goda moment ett väl svagt slut.

Niska charmerade som italiensk toner damerna både på scenen och i salongen. Ringvall gjorde t. om. longörerna roliga, och fröken Rosengren var skön att se på och behaglig att höra.

Folkteaterns "Barken Margareta" är en pjäs, som bör gå. Det är en dansk folkpjäs, gjort med gott handlag, och den får ett på de flesta händer friskt och gott utförande.